

Haderslev

**Revurdering af
svineproduktionen
beliggende
Sodegade 12**

**v/Hans Jacob Petersen
Sodegade 12, 6100 Haderslev**

Indholdsfortegnelse

1	Ansøgning og godkendelse	5
2	Vilkår og vurderinger for godkendelsen.....	8
3	Vilkår og vurderinger for arealer	22
4	Renere teknologi BAT	25
5	Ammoniak og natur – påvirkninger fra anlægget.....	31
6	Konklusion.....	57
7	Godkendelsens gyldighed, klagevejledning og underretning	64
7	Godkendelsens gyldighed	64
7	Klagevejledning og søgsmål	65
7	Underretning om godkendelsen	65
8	ANSØGERS IKKE TEKNISKE RESUME.....	70

Ansøgning og godkendelse

Ansøger: Hans Jacob Petersen
Sodegade 12
6100 Haderslev

Virksomhedens ejer: Samme

Virksomhedens konsulent: Sønderjysk Landboforening
Janni Nyvang Nielsen, 73202742, jnn@slf.dk

Tilsynsmyndighed: Haderslev Kommune

Godkendelsen omfatter en revision af tidligere meddelte miljøgodkendelse af 25. februar 1997.

Godkendelsen omfatter kun de miljømæssige forhold, som defineret i Miljøbeskyttelseslovens Kapitel 5. §§ 33, 41b.

På den baggrund meddeler Haderslev Kommune hermed fortsat miljøgodkendelse af produktionen på matrikel nr. 1 Sode, Halk ejerlav, CVR nr. 82303510, på de vilkår og med de forudsætninger, der fremgår af nærværende godkendelse, hvorved den oprindelige miljøgodkendelse bortfalder.

Haderslev den 21. april 2010.

Landbrusssagsbehandler: Anne-Lene Jørgensen
Kvalitetssikring: Håkon Karlsen
Natursagsbehandler: Inger Jørgensen
Sags nr. 09/22262.
Virksomhedens cvr. nr. 82303510.

Godkendelsen fra 1997 blev givet i henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 794 af 9. december 1991 om godkendelse af listevirksomhed. Svineproduktioner var omfattet af punkt I1:

”Svinefarme og fjerkræfarme med kapacitet for mere end 250 dyreenheder”.

Haderslev Kommune har gennemført revurdering af miljøgodkendelse fra 25. februar 1997, for svinebruget, matrikel nr. 1 Sode, Halk, beliggende Sodegade 12, 6100 Haderslev, i henhold til miljøbeskyttelseslovens (lov nr. 1757 af 22/12 2006) kapitel 5, §§ 33 og 41.

Offentligheden er blevet orienteret om påbegyndelse af revurdering ved annoncering i Haderslev Ugeavis onsdag den 27. december 2006. Der indkom ikke nogen bemærkninger i forbindelse med annonceringen.

Idet annonceringen er sket inden den 31. december 2006, derfor skal revurderingen ske i henhold til § 33 og 41b i miljøbeskyttelsesloven, og jf. miljøstyrelsens vejledninger (faq 16).

Revurderingen af Sodegårds miljøgodkendelse skal som tidligere beskrevet ske i henhold til miljøbeskyttelsesloven, idet revurderingen er påbegyndt før husdyrlovens ikrafttræden den 1. januar 2007. Ligeledes jf. Miljøstyrelsens vejledning, vil det være naturligt, men ikke et krav at vurdere husdyrbrugets miljøpåvirkning med udgangspunkt i husdyrlovens beskyttelsesniveauer, som ligger til grund for revurderingen vil være de samme som hvis revurderingen var sket i henhold til husdyrlovens § 103 stk. 3.

I forhold til ammoniak er beskyttelsesniveauet opfyldt, da der ikke sker ændringer eller udvidelser som medfører krav om generel ammoniakreduktion. Beskyttelsesniveauet for lugt er undtaget jf. husdyrbrugslovens bilag 3, hvor det fremgår at de fastsatte genekriterier udelukkende er gældende for etableringer, udvidelser og ændringer, hvilket vil sige at det skærpede beskyttelsesniveau for lugt ikke kan kræves overholdt ved en revurdering. Der skal foretages en konkret vurdering af lugtgeneafstande i forhold til henholdsvis enkeltliggende boliger, samlet bebyggelse eller byzone/sommerhusområde. Denne revurdering skal ud fra proportionalitetsprincippet om hvorvidt det er teknisk og økonomisk muligt at udføre tiltag for at overholde lugtgeneafstanden i henhold til husdyrloven.

Normalt skal det ved en revurdering tillige sikres at beskyttelsesniveauet for fosforoverskud og nitratudvaskning på udbringningsarealerne overholdes. En revurdering meddeles som påbud både efter miljøbeskyttelsesloven og husdyrloven. Ved en revurdering følger der ikke 8 års retsbeskyttelse som der gør ved den oprindelige godkendelse. Haderslev Kommune skal foretage en revurdering af ”i-mærkede” (IPPC) listevirksomheder regelmæssigt og mindst hvert 10. år. Det vil sige, at næste regelmæssige revurdering vil blive foretaget ultimo marts 2020.

1 Ansøgning og godkendelse

Ansøgning

Haderslev kommune forudsætter, at der ikke sker ændringer og eller udvidelser i dyreholdet samt at der ikke foretages ændringer i den del af bygningsmassen, som er relateret til husdyrholdet.

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, Sodegård, Sodegade 12, 6100 Haderslev.

Ændringer i ejerforholdet, eller hvem der har ansvar for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Udkast til miljøgodkendelse

Udkast til miljøgodkendelse blev fra den 17. marts 2010 udsendt til høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og øvrige parter, samt private personer, som har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger til og med onsdag den 07. april 2010 ved kontortids ophør kl. 15.00.

Der indkom følgende bemærkninger fra ansøger ved ansøgers konsulent Janni Nielsen, Sønderjysk Landboforening, (SLF).

Hermed sender jeg kommentarer til udkast version 2:

- 1. (side14 punkt 42+43) Hans Jacob Petersen fortalte, da vi var ude til opstartsmøde at han har indgået et maskinfællesskab med en nabo. Det har betydet at han ingen maskiner har på ejendommen og dermed heller ikke har brug for nogen vaskeplads. Jeg mener derfor at vilkår nr. 42, 43 skal slettes og at kommunens vurdering og krav til vaskeplads (nederst side 16) skal revideres.*
- 2. (side 17 øverst) I har beskrevet hvordan landmand frivilligt har valgt at håndterer regnevand (forsinkelsesbassin).*

a. For det første hører håndtering af regnvand ikke ind i denne miljøgodkendelse, men skal søges til separat, derfor kan I heller ikke skrive dette ind i godkendelsen. Jeg henviser mailen sendt til Kommunen (red.) d. 8. marts 2010:

Men jeg vil godt gøre opmærksom på at spildevandstilladelser ikke hører ind under revurderingssager eller §12-ansøgninger. Det er nogle tilladelser der skal indhentes i egen ansøgninger. Derfor mener jeg heller ikke at forsinkelsesbassinene er nogen hindring for at I kan færdiggøre disse ansøgninger.

Jævnfør "Lovforslag nr. 55 punkt 9:

"Sigtet med lovforslaget er således at samle reguleringen af det enkelte husdyrbrugs udledninger af næringsstoffer, lugt, støj, støv m.v. fra husdyrbrug i en samlet lov med tilhørende bekendtgørelser. Øvrige tilladelser og godkendelser, herunder spildevandstilladelser skal fortsat indhentes efter miljøbeskyttelseslovens regler."

b. For det andet skriver I at det er noget landmanden selv ønsker at lave. Det er ukorrekt, I har gennemtvunget jeres krav til forsinkelsesbassinerne, det har ikke været et frivilligt tiltag fra landmanden side af.

3. (side 19 punkt 70) 40884,54kg N/år og mængden af p er 8699,98kg N/år

4. (side 28 punkt 79, 80, 81 og 82) Vi har lavet en handlingsplan for hvad landmand ønsker at gøre i forbindelse med 2013/2015 problematikken. Ændringen i smågrise stalden er BAT, men drænet gulv plus spalter er ikke BAT (men det er stadig lovligt og de reducerer stadig de kg N jeg har skrevet). Det er derfor ikke korrekt at ansøger indfører BAT i alle staldene. Han laver BAT i nogle af staldene og formindsker ammoniakfordampningen i andre.

Jeg mener derfor at der øverst side 28 skal stå: "I forbindelse med de nye regler der træder i kraft for svineproduktioner i hhv. 2013 og 2015, har ejer udarbejdet en handlingsplan til at få lovliggjort sine stalde efter gældende regler. Se bilag 8 for at se handlingsplanen.

Vilkår 80: Slagtesvinestaldene kommer ikke til at leve op til BAT i handlingsplanen. Du bør derfor slette kravet om BAT. Dit krav kan være at staldene i 2015 skal leve op til gældende regler.

Kommunens svar:

1. ad 1. Kommunen har formuleret vilkåret således: "Det er en forudsætning for denne godkendelse, at der opnås en særskilt tilladelse til etablering af en vaskeplads, senest 3 måneder efter at landmanden **hjemtager markdriften eller får brug for at vaske større maskiner**. Dette dokumenteres, ved at en autoriseret kloakmester indsender en færdigmelding til kommunen på etableringen af vaskepladsen.
2. ad 2. Teksten er omformuleret, se side 20.
3. ad 2a. Vurdering af spildevandsafledning til overfladevand, tagvand og lignende, sker i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, men det indgår i kommunens vurdering af ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget, om det kan forventes, at der kan findes en tilfredsstillende løsning for spildevandshåndteringen. (jf. bek. nr. 294, husdyrbrugsbekendtgørelsens § 2, stk. 5 og § 68, og miljøbeskyttelseslovens § 84b.

Der står følgende i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 2 stk. 5 fra marts 2009: "Hvis der på et husdyrbrug udføres andre forurenende aktiviteter, der kræver særskilt godkendelse eller tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven omfatter vurderingen alle forurenende aktiviteter på husdyrbruget, og kommunalbestyrelsen træffer samtidig afgørelser om, der kan meddeles tilladelse eller godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven og §§ 10, 11 eller 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. miljøbeskyttelseslovens § 84b og § 68 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug".

Der står følgende i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 68. "Myndigheder, der træffer afgørelse om samme husdyrbrug efter bestemmelser i loven eller regler udstedt i medfør af loven og efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf,, skal koordinere deres afgørelser, i det omfang det er nødvendigt for at sikre, at lovens formål opfyldes."

Der står følgende i miljøbeskyttelseslovens § 84b:" Myndigheder, der træffer afgørelse om samme virksomhed eller efter bestemmelser i loven, regler udstedt i medfør af loven, lov

om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug eller regler udstedt i medfør heraf, skal koordinere deres afgørelser i det omfang det er nødvendigt for at sikre, at lovens formål opfyldes".

det vil sige at alle tilladelser der berører miljøbeskyttelsesloven skal gives samtidig/sammen med miljøgodkendelsen. Eller sagt på en anden måde en miljøgodkendelse må ikke meddeles før tilladelser efter miljøbeskyttelsesloven er meddelt. Det materiale vedr. udledning af tagvand vi indtil nu har modtaget er en redegørelse for, hvorvidt spildevandsafledning er mulig. I den konkrete sag har kommunen vurderet, at der kan opnås de nødvendige udledningstilladelser. Kommunen har ikke kunnet nå at meddele spildevandstilladelse inden miljøgodkendelsen meddeles p.g.a. forsinket manglende fyldestgørende ansøgningsmateriale for udledning af tagvand. Grundet det specielle tidspres der er i den konkrete sag (ippc-revurdering), kan miljøgodkendelsens afgørelse ikke udsættes flere måneder indtil spildevandstilladelsen er meddelt. Det er derfor valgt, at give en ekstra tidsfrist på 3 måneder for indsendelse af fyldestgørende ansøgningsmateriale til opnåelse af særskilt spildevandstilladelse jf. miljøgodkendelsens vilkår 49.

ad 2b: Teksten er omformuleret, se side 20.

ad. 3: Er tilrettet.

ad 4.: Er ændret i BAT afsnittet vilkår 81, 82 og 83.

Ansøgers høringsbemærkninger gav anledning til ovenstående besvarelse. Afgørelse om miljøgodkendelse kan påklages jf. klagevejledning.

Der indkom følgende bemærkninger fra Naboer Peter og EA Holm, Johannes Müller og Gert P. Holm:

Vi har ingen anmærkninger angående selve produktionen, men stiller spørgsmål angående de gylleaftaler der ligger til grund for produktionen. Vi kan ikke helt forstå om gylle aftalerne bliver brugt i forvejen til Hans Brams svineproduktion. Vi vil bare være sikre på at det bliver undersøgt så jorden ikke bliver brugt to gange. Det var den eneste bemærkning til revurderingen.

Kommunens svar:

Kommunen har undersøgt de ovennævnte arealer. Sodegade 12 har en skriftlig gylleaftale med Bram vedrørende de pågældende arealer, som også er indarbejdet i nærværende miljøgodkendelse.

Hvis Bram ønsker at udvide sine bedrifter og derved skal bruge mere udbringningsareal vil det blive nødvendigt at han får udarbejdet tilpasninger hvad angår arealerne.

Kommunen kan derfor meddele at der ikke er risiko for, at der kan ske dobbelt gylleudbringning på arealerne. Afgørelse om miljøgodkendelse kan påklages jf. klagevejledning.

Godkendelse

Baseret på de givne oplysninger i ansøgningen, som er modtaget den 04-01-2010, samt besøg på landbruget den 13. januar 2010, suppleret med Kommunens vilkår og

vurderinger meddeles Hans Jacob Petersen, godkendelse til fortsat drift af husdyrproduktionen på matr. nr. 1 Sode, Halk ejerlav.

Landbrugsejendommen er omfattet af bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed nr. 943 af 16. september 2004, punkt I101a, der vedrører anlæg til landbrugsproduktion for mere end 250 dyreenheder (søer og slagtesvin) eller 2000 stipladser. Punktet er "i"-mærket ("IPPC-virksomhed").

De hovedhensyn, der har været bestemmende for afgørelsen, er sikring af omgivelserne mod luftforurening samt støj- og lugtgener, sikring af korrekt affaldshåndtering, beskyttelse af jord og grundvand, recipienter, spildevandsafledning samt sikre, at arbejdsprocesserne sker ved anvendelse af den rene teknologier.

Der er ikke med denne godkendelse taget stilling til eventuel godkendelse efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven m.v.

Vurdering

Haderslev Kommune vil ud fra lovgivningen altid være bekendt med, hvem der har det daglige ansvar for driften, samt at der vil ske en vurdering af hvorvidt en ændring i produktionen, herunder bygningsmassen vil udløse en miljøgodkendelse i henhold til husdyrloven

2 Vilkår og vurderinger for godkendelsen

Generelle vilkår

Vilkår

4. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på virksomheden. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
5. Virksomheden skal indrettes og drives så spild og andet ukontrolleret udslip af gylle og andre forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld
6. Uheld, herunder svigt af de forureningsbegrænsende foranstaltninger, der medfører forurening af omgivelserne, skal straks udbedres og anmeldes til tilsynsmyndigheden/-beredskabet.
7. Virksomheden må ikke foretage ændringer, hverken bygnings- eller driftsmæssigt, før ændringen er godkendt af Haderslev Kommune.
8. Ved virksomhedens overdragelse eller ved ophør af virksomhedens aktiviteter skal tilsynsmyndigheden straks orienteres.

9. Ved virksomhedens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
- Gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres.
 - Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
 - Alle olietanke skal tømmes.
 - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til Haderslev Kommunes affaldsregulativer.

Vurdering

Ved ophør af produktionen skal ansøger sørge for, at der foretages en generel oprydning så produktionsbygninger m.v. fremtræder pæne og i hygiejnisk god tilstand. Fodersiloer og lignende opbevaringsenheder tilknyttet husdyrproduktionen vil blive tømt for indhold. Diverse affaldstyper til blive fjernet i henhold til reglerne.

Animalsk produktion og staldsystemer

Vilkår

10. Der må højst være et sohold på 450 stk. søer, en årlig produktion på 10.000 stk. smågrise 7,2-30 kg, samt 10.000 slagtesvin 30-100 kg. Ovennævnte dyrehold svarer til 397,62 DE.
450 søer 471 stipladser, delvist spaltstald og fuldspaltegulve.
10.000 slagtesvin (årsproduktion), 2701 stipladser, fuldspaltegulv.
10.000 smågrise (årsproduktion), 1540 stipladser, fuldspaltegulve.
11. Smågrisenes afgangsvægt må variere indenfor intervallet 25,0 kg – 33,0 kg. Slagtesvinenes afgangsvægt må variere indenfor intervallet 100,0 kg – 106,00 kg, dog må variationen på afgangsvægten ikke variere mere end, at den samlede årlige max. produktion på 392,62 DE overholdes.
12. Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de 3 år, jf. husdyrbrugslovens § 78 b. Vilkåret gælder dog ikke i tilfælde hvor der er tale om en sanering af besætningen i forbindelse med sygdom og lign.
13. Der må udelukkende være svineproduktion indendørs i staldbygningerne, i overensstemmelse med ansøgningen.
14. Alle ud- og indleveringsramper skal være forsynet med afløb til gyllekanaler.
15. I forbindelse med afholdelse af tilsyn skal afregning for hele den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion, ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden. Afregningen skal kunne dokumentere antallet af solgte smågrise det pågældende år. Smågrise og slagtesvinenes gennemsnitsvægt skal fremgå af afregningen.
16. I forbindelse med afholdelse af tilsyn skal der ligge dokumentation for antallet af fødte smågrise for de 3 foregående år.
17. I stalde med grise der vejer mere end 20 kg, skal der være etableret overbrusningsanlæg eller højtryksanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.

Vurdering

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i antal producerede smågrise, dog forudsat, at det samlede antal DE ikke overskrides, idet en normal sobesætning med smågriseproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til salgsvægt af smågrise. Reguleringen er mulig at styre,

idet smågrisenes vægt fremgår af afregninger eller planårsopgørelser. Det vurderes at ændringer i sammensætningen af griser indenfor de angivende rammer ikke medfører væsentlig risiko for øgte gener for de omboende. Ovennævnte vilkår sikrer at hvis produktionen nedsættes af Sodegård, efter en periode på 3 år mistes retten til den oprindeligt fastsatte produktion. Der skal således søges om godkendelse til at indsætte et større antal dyr. Da det ikke er alle produktionsnedgange som ejeren er skyld i undtages sygdom og lignende i besætningen fra vilkåret.

Støj og vibrationer

Vilkår

18. Støjvilkår i det åbne land:

1. Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

- Grænseværdierne skal overholdes i de mest støjbelastende otte timer i dagperioden, den mest støjbelastende time i aftenperioden og den mest støjbelastende ½ time i natperioden.
- De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling/beregning der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

Virksomhedens støjbidrag til et maksimalniveau i natperioden må ikke overskride 55 dB(A). Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

19. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

20. At virksomheden, såfremt miljømyndigheden finder det nødvendigt – gennem målinger dokumentere overfor miljømyndigheden Haderslev Kommune, at de ovennævnte støjvilkår overholdes. Målingerne skal udføres som angivet i miljøstyrelsens seneste vejledning herom. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.

21. Defekte eller støjende anlæg, pumper, kompressorer, alarmer eller lign. skal straks udbedres, udskiftes eller tages ud af drift.
22. Tomgangskørsel må kun ske inde på virksomhedens areal, og kun når det af tekniske årsager er påkrævet.

Vurdering

Der er ikke foretaget støjmåling på ejendommen.

Fra traditionelle landbrug er det især støj fra transport, pumper, ventilation og afhentning af slagtesvin m.v.

Det er vigtigt at holde døre lukket i forbindelse med aktiviteter som giver støj.

Der vil også kunne forekomme støjgener fra kørsel med lastbiler og traktorer til og fra ejendommen og støj fra landbrugsmaskiner i forbindelse med produktion og markarbejde. Støjbidrag fra markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er dog ikke omfattet af de ovennævnte støjvilkår.

Derudover vil de mekaniske ventilationsanlæg bidrage til støj fra ejendommen.

Antal transporter til og fra ejendommen vurderes at være uændrede, idet der er tale om et bestående landbrug. Vejforhold til og fra ejendommen vurderes at være gode, idet ejendommen er beliggende nær en bred hovedfærdselsvej.

I forhold til naboer stilles Miljøstyrelsens vejledende støjkraav. Der vurderes ikke problemer med at overholde disse, men vilkår i godkendelsen giver mulighed for at kræve en støjmåling, hvis det vurderes at være nødvendigt.

Der forventes ingen væsentlige vibrationsgener, idet der ikke er mange vibrationskilder på et landbrug.

Med de stillede vilkår vurderes støj ikke at give anledning til gener for de nærmeste naboer.

Lugt og støv

Vilkår

23. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugt- og støvgener, som af tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.
24. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at virksomheden foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes at klager over lugt fra virksomheden er velbegrundede. Hvis der fortsat er væsentlige lugtgener kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udføres en plan for nedbringelse af lugtgenerne. Planen skal udmønte i konkrete tiltag som efterfølgende skal etableres for at nedbringe lugtbidraget.
25. Opbevaring og håndtering af virksomhedens foder/råvarer, bygningers og siloers konstruktion samt virksomhedens drift i øvrigt må ikke give anledning til støv- og lugtgener, der efter tilsynsmyndighedens vurdering medfører gener for omgivelserne.
26. Der må ikke anvendes flere stipladser ad gangen end anført i ansøgningen.
27. Udendørs arealer skal renholdes for at forhindre støvflugt og begrænse lugtgener. Rengøringen skal udføres på sådan en måde, at den ikke giver anledning til støvgener i omgivelserne eller til forurening af afløb o.lign.
28. Fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.
29. Udbringning af husdyrgødning må ikke ske nærmere end 200 m fra byzone eller samlet bebyggelse på lør-, søn- og helligdage af hensyn til de omkringboende.
30. Ventilationsanlæg fra stalde skal sikre, at afkastet sker lodret gennem skorsten uden afdækning. Afksthøjden skal være mindst 0,7 meter over tagryg.
31. Ventilationsanlægget skal rengøres jævnligt, og skal mindst 1 gang årligt efterses af et ventilationsfirma så optimal drift sikres og anlægget må ikke medføre, at der opstår væsentlige lugt-, støv- eller støjgener for omboende.
32. Lugtbidraget fra staldene skal sikres begrænset ved en god og hyppig staldhygiejne og rengøring af samtlige staldafsnit og udstyr.
33. Ved transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller linende, således at spild ikke kan finde sted.

Vurdering

Støv fra foder forventes ikke at give anledning til gener for de nærmeste nabobeboelser, idet foderet opbevares, håndteres og forarbejdes inden døre. Det er vigtigt at døre holdes lukket i forbindelse med håndtering af støvende aktiviteter.

Støvgener fra færdsel på grus- og markveje minimeres ved hensynsfuld kørsel.

Hvis der opstår problemer med lugt fra ejendommen, har Haderslev Kommune mulighed for at stille krav om, at afkastluften fra staldene skal behandles, jf. ovennævnte vilkår.

Der har været naboklage over lugtgener fra ejendommen. Derfor er der fastsat et vilkår således lugtgener som kommunen vurderer at være velbegrundede vil medføre, at forholdet undersøges, og der i givet faldt bliver lavet en handlingsplan for nedbringelse af lugtgener fra ejendommen.

I perioder med udbringning af gylle vil der være lugtgener. Udbringning af gylle sker med slæbeslanger. Hvis udbringning tilrettelægges, så det i bolignære områder sker under hensyntagen til naboer, vurderes udbringningen ikke at give problemer med lugtgener.

Det vurderes, at det med de stillede vilkår sikres at ventilationen fungerer optimalt hvilket giver størst mulig velfærd for grisene og færrest mulige lugtgener for omgivelserne.

Det er i ansøgningskemaet angivet at lugtgeneafstanden til, byzone og samlet bebyggelse overholdes.

Når det gælder lugtgeneafstanden til enkelt bolig er genekriterie ikke overholdt. Den vægtede gennemsnitsafstand er dog længere end 50 % af den korrigeret geneafstand. Revurderingen omfatter et bestående landbrug med samme antal dyr og samme stalde i drift i før og efter situationen. I revurderingen stilles der skærpede vilkår til lugtreducerende tiltag i forhold til den gældende godkendelse. På denne baggrund vurderes det at en fortsættelse af produktionen på ejendommen vil resultere i uændrede eller svagt faldene lugtgener for naboerne og hensynet til de omboende dermed er tilgodeset. Det gøres yderligere opmærksomt på at genekriterierne ikke gælder i forbindelse med revurderinger.

Vilkår

34. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
35. Døde dyr skal straks fjernes fra besætningen og bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt. I tidsrummet indtil afhentning skal døde dyr opbevares i lukkede containere eller være placeret overdækket på en befæstet skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningspladsen for døde dyr, skal placeres i en passende afstand fra offentlig vej.
36. Hvis døde dyr ikke er afhentet inden 3 dage skal de opbevares afkølet.
37. Medicin skal opbevares adskilt fra fødevarer i et aflåst skab, således det er utilgængeligt for dyr og børn.
38. Sprøjtemidler skal opbevares i aflåst rum eller skab og må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, medicin eller lignende. Oplagspladsen skal være under tag og uden afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. Til opsamling af spild kan f.eks. bruges en spildbakke.
39. Farligt affald (råvare-, olie- og kemikalieaffald) skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg uanset mængde. Oplagspladsen skal være under tag og uden afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. Til opsamling af spild kan f.eks. bruges en spildbakke. Der må ikke være risiko for opsamling af slagregn eller sne. Beholderne skal være beregnet til formålet og være tydelig mærket med angivelse af indhold.
40. Klinisk affald skal opsamles og opbevares i specialbeholder, samt være adskilt fra fødevarer og aflåst, således det er utilgængeligt for dyr og børn.
41. Tomme kemikaliedunke rengøres, og bortskaffes som anført på etiketten.
42. Enhver bortskaffelse af affald skal ske efter de til enhver tid gældende affaldsregulativer udarbejdet af Haderslev Kommune.
43. Der må ikke foretages afbrænding af affalds- eller spildprodukter på virksomheden, medmindre det er tilladt i medfør af Haderslev Kommunes affaldsregulativer.
44. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Vurdering

Råvareforbrug er oplyst til: El: 732,199 KWh

Farvet Diesel: 2000 liter

Ikke farvet diesel: 3400 liter

Fyringsolie: 37.548 liter

Drikkevandsforbrug, beregnet : 8.740 l.

Der er varmegenindvinding ved ventilationen i klima og farestald, overskudsvarmen går til opvarmning af smågrisestald.

Der opbevares ingen spildolie, oliefiltre eller akkumulatorer på ejendommen, da Sodegade 12 får udført service på alle maskiner hos traktorservicefirma.

Kemikaliedunke og restkemikalier opbevares i fodercentral i aflåst kummefryser, der er ingen afløb i rummet. Kemikalieaffald afleveres på genbrugsplads.

Medicinrester afleveres på apotek, genbrugsplads eller tages med retur til dyrlægen.

Spraydåser skal afleveres på genbrugspladsen.

Affaldet opsamles forsvarligt og bortskaffes til godkendte modtageanlæg, samt at ejendommen til hver en tid skal overholde Haderslev Kommunes regulativ for erhvervsaffald, vurderes det at der ikke er problemer med overholdelsen af vilkårene vedrørende affaldshåndtering.

Generelt er ejer opmærksom på bekæmpelse af skadedyr. Fluebekæmpelse foregår ved rovfluer i staldene, og rottebekæmpelse sker via den kommunale ordning med Mortalin. Samtidig er der fokus på at holde en god hygiejne både i stalde og de omliggende pladser m.v.

Det vurderes ikke at der med de stillede vilkår vil give anledning til lugtgener for de omboende.

Vilkår

45. Vask og rengøring af marksprøjter, gyllevogne, traktorer, redskaber, lastbiler mv. skal foregå på en godkendt vaskeplads med afløb til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Spildevandet skal spredes på mark. Vaskepladsen skal være etableret i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for "Udenoms faciliteter. Ramper, pladser og veje", (pt. gældende byggeblad nr. 103.11-03 rev. d. 26.10.2009), nyeste revision. Sandfang skal tømmes efter anvisning fra Haderslev kommune.
46. Vaskepladsen skal som minimum have en størrelse, der svarer til virksomhedens største maskiner/redskaber kan stå på denne. F.eks. en traktor med gyllevogn med nedfælder. (Max brede med tvillingehjul ca. 4 meter og max. længde ca. 18 meter). Herudover skal der være en sikkerhedsrandzone rundt om vaskepladsen der sikre mod at vaskevandet kan løbe ud af pladsen. Kommunen anser en 2 meter randzone med minimum 3 % fald ind mod vaskepladsen som en tiltrækkelig randzone.
47. Det er en forudsætning for denne godkendelse, at der opnås en særskilt tilladelse til etablering af en vaskeplads, senest 3 måneder efter at landmanden hjemtager markdriften eller får brug for at vaske større maskiner. Dette dokumenteres, ved at en autoriseret kloakmester indsender en færdigmelding til kommunen på etableringen af vaskepladsen.
48. Det er en forudsætning for denne godkendelse, at der opnås en særskilt udlednings-/nedslivnings- tilladelse til bortledning af uforurennet overfladevand, senest 3 måneder efter at denne godkendelse er meddelt, samt at denne tilladelse er udnyttet senest 1 år efter at denne godkendelse er meddelt. Dette dokumenteres, ved at en autoriseret kloakmester indsender en færdigmelding til kommunen på etableringen af det nødvendige kloakarbejde i forbindelse med tilladelse til bortledning af uforurennet overfladevand, senest 1 år efter at denne godkendelse er meddelt.
49. Det er en forudsætning for denne godkendelse, at der opnås er en særskilt spildevandstilladelse til bortledning af sanitært spildevand.
50. Vand fra vask af stalde, o.l. betragtes som flydende husdyrgødning og skal tilledes gyllebeholder.
51. Vand fra befæstede oplagspladser og omfangsdræn betragtes som spildevand og skal tilledes beholder for flydende husdyrgødning.
52. Tagnedløb skal sikres på en sådan måde at der ikke kan indrive forurenende stoffer.

53. Alternativt kan vask og rengøring af sprøjteudstyr både ind og udvendigt, foregå med medbragt rent vand, mens marksprøjten stadig befinder sig på marken.

Ved påfyldning af vand på sprøjte skal det sikres, at der ikke kan ske tilbageløb til vandforsyningsanlæg. Der skal minimum være 20 cm luft mellem vandtilløb og sprøjtebeholderen. Påfyldning af sprøjte skal foregå i marken, på et græsdækket areal. Alternativt kan et befæstet areal med afløb til gyllebeholder benyttes. Påfyldning skal ske under konstant overvågning.
54. Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (eks. en køleboks) er velegnet.
55. Ved arbejde med bekæmpelsesmidler skal der altid medbringes en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.
56. Ved hver gyllebeholder, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der være anlagt en tankplads, således at spild kan opsamles. Inden etablering af tankplads skal det anmeldes til kommunen og kommunen skal godkende indretningen. En tankplads skal være etableret senest et 1 år efter godkendelsen er taget i brug. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Transport med gylle skal altid tilrettelægges således, at der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
57. Dræn herunder omfangsdræn, der ligger nærmere end 15 meter fra opbevaringsanlæg for husdyrgødning, og lign. herunder staldanlæg betragtes som omfangsdræn og skal tillædes opbevaringsbeholder for flydende husdyrgødning eller sløjfes/omlægges. Der skal indsendes en plan som angiver hvordan omlægningen/sløjfningen udføres inden den **01. august 2010**. (Se bilag 8 som angiver drænforholdene, kortet er fra 1981/1982 og er vejledende).
58. Opsugning/udpumpning af gylle skal ske ved konstant overvågning.
59. Hvis der ændres på afledning af overfladevand fra befæstede arealer inkl. tagvand til recipienter (søer og vandløb (herunder dræn)), skal det godkendes af Haderslev Kommune.
60. Ved påfyldning af dieselolie skal dette foregå på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller og gylletank eller således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale. Påfyldning af dieselolie skal ske under konstant overvågning.
61. Opbevaring af dieselolie og benzin i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i typegodkendte olietanke.
62. Olietanke til diesel- eller fyringsolie eller benzin skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.

63. Etablering eller ændring af olietanke og tilhørende rørforbindelser skal anmeldes med en beskrivelse af anlægget og placering på ejendommen til Haderslev Kommune mindst 14 dage før etablering. Haderslev Kommune kan kræve, at anlægget tæthedsprøves for virksomhedens regning. Der skal indsendes kopi af tankattesten senest 7 dage efter etableringen. Alle olietanke og olierørsforbindelser skal være typegodkendte.
64. Olietank tilsluttet et oliefyr skal have installeret overfyldsalarm, og der skal være enstrengt rørsystem.
65. Virksomheden skal straks kontakte Haderslev Kommune, hvis det bliver konstateret, eller der opstår mistanke om, at en olietank er utæt. Der må ikke være væsentlige synlige tæring af olietank, rørsystem eller understøtningen af tanken. Der må ikke være en åbenbar risiko for, at der kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.
66. Der skal opbevares et eksemplar af tankattesten, tillæg til tankattesten, udarbejdede attester vedrørende anodeskift.
67. Ved sløjfning af et anlæg skal eventuel restindhold fjernes. Anlægget skal fjernes eller påfyldningsstuds og udluftningsrør afmonteres og tanken skal afblændes, således at påfyldning ikke kan finde sted.
68. Der skal forefindes kattegrus eller andet sugende materiale ved pesticidoplag/olieoplag/maskinhus, i tilfælde af uheld, så der straks kan iværksættes opsugning af evt. spildt olie/kemikalie.

Vurdering

Overfladevand på ejendommen kan deles i 3 typer:

- Forurenede overfladevand der falder på pladser med oplag eller spild af forurenende stoffer, denne type skal ledes til gyllebeholder eller lignende.
- Ikke forurenede overfladevand fra rene kørearealer f.eks. ejendommens gårdsplads, denne type vand kan som oftest ledes til jordoverfladen.
- Ikke forurenede overfladevand fra befæstede arealer, dette vand kan der normalt gives tilladelse til udledning til recipient (vandløb, søer, mv.) på særlige vilkår.

Vaskeplads

Det er på opstartsmødet oplyst at landbruget indgår i et maskinfællesskab, med en nabo. Derfor har landbruget ikke p.t. maskiner på ejendommen og vasker ingen maskiner sprøjter eller andet. Der er stillet et vilkår ved ophør af maskinfællesskab eller lignende.

Uforurenet overfladevand fra befæstede arealer.

Uforurenet overfladevand fra alle virksomhedens tagarealer arealer ialt 8.668 m² udledes via forsinkelsesbassin til vandløbet Mølle Bæk der løber ud i Bankel Nor. I forbindelse med godkendelsen har kommunen, ud fra miljøstyrelsens retningslinier og diverse miljøklagenævnsafgørelser bestemt at vandmængden fra ejendommen skal nedrosles. Landmanden skal senest 1 år efter at denne godkendelse er meddelt have ansøgt, etableret og færdigmeldt et forsinkelsesbassin for nedrosling af overfladevandet. Ansøgningen vil foreligge hos kommunen senest 3 måneder efter at denne godkendelse er meddelt, så kommunen kan nå at give udlednings- og byggetilladelsen og ansøgers autoriserede kloakmester kan nå at færdiggøre og færdigmelde forsinkelsesbassinet inkl. alt kloakarbejdet senest 1 år efter at denne godkendelse er meddelt. Redegørelse for håndtering af det uforurenede overfladevand, i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøgodkendelse, kan ses i bilag 8.

Det skal sikres, at spildevandsbrønde for overfladevand, er placeret så der ikke kan ske afstrømning af forurenende stoffer til disse.

Med baggrunden i ovenstående vurderes det, at virksomheden, efter at der er etableret et forsinkelsesbassin, ikke vil påvirke miljøtilstanden i Møllebæk væsentligt, da udledningen nedrosles fra ca. 121 liter/sekund til 5 liter/sekund.
Sanitært spildevand

Sanitært spildevand fra virksomheden har afløb via en bundfældningstank og et 15 PE minibiologisk renseanlæg med udløb til Møllebæk. Afledningen af det sanitære spildevand lever op til de regler der fremgår af den nuværende spildevandsbekendtgørelse, forholdene skal derfor ikke ændres.

Kommunen vurderer, at den samlede håndtering af spildevand, herunder regnvand, vil hvis vilkårene i denne godkendelse overholdes, sker på miljømæssig forsvarlig vis.

Øvrige forhold.

Der er stillet vilkår om at dræn nærmere end 15 meter fra gyllebeholdere, stalde og lignende skal sløjfes/omlægges, ansøger skal indsende en plan som angiver hvorledes dræn ved disse anlæg sløjfes/omlægges. Hvis dræne allerede er omlagt skal der indsendes en opdateret tegning.

Kemikalier opbevares sammen med kemikalierester i et aflåst rum.

Der ikke er påmonteret pumper på gylletankene.

Med de stillede vilkår og ejendommens praksis vurderes der ikke at give anledning til gener.

Opbevaringsanlæg

Vilkår

69. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletank ikke pumpes gylle udenfor tanken. Pumpningen af gylle skal ske ved konstant overvågning.
70. Fast gødning fra svin skal deponeres på en møddingsplads.

Vurdering

Der produceres årligt 8995 m³ gylle inkl. drikkevandsspild og vaskevand fra staldene, som ledes til gyllebeholdere.

Der er 3 gyllebeholdere på ejendommen, som giver en samlet opbevaringsvolumen på 9920m³.

Opbevaringsanlæg	<i>kapacitet</i>	<i>Overdækning</i>
<i>Gyllebeholder</i>	<i>1250</i>	<i>Naturligt flydelag</i>
<i>Gyllebeholder</i>	<i>3650</i>	<i>Naturligt flydelag</i>
<i>Gyllebeholder</i>	<i>5020</i>	<i>Naturligt flydelag</i>
<i>Sum</i>	<i>9920</i>	

Der produceres i øjeblikket 7,2 tons fast gødning. Det faste gødning bruges til at etablere flydelag på gyllebeholderne. Gødningen stammer fra et udendørs overdækket areal som har været anvendt til svin, men idet der ikke er afløb og arealet ikke er indrettet til dyrehold, kan det pågældende areal ikke mere anvendes til grise.

Der opbevares eller anvendes ikke gylle fra andre ejendomme.

Bedriftens opbevaringskapacitet til staldgødning er ifølge beregninger på 13,2 måneder. Lovkravet er 9 måneder ved godkendelsestidspunktet og kravet er dermed overholdt.

Der køres gylle ud i februar, marts og april samt en mindre del i august. Gyllen køres ud med slæbeslanger.

Ejer laver mark- og gødningsplaner som krævet af Plantedirektoratet. De tilførte kvælstofmængder er afpasset efter de aktuelle afgrøders beregnede behov, det samme gælder for fosfor.

3 Vilkår og vurderinger for arealer

Udbringningsarealer

Vilkår

71. Husdyrgødning må ikke køres ud på et vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.
72. Ved udskiftning af udbringningsarealer, skal Haderslev Kommune ansøges.

Vurdering:

Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under bedriften. Jordtypen er hovedsageligt JB6 og JB 7, lerjord, drænet, ikke vandet.

Ansøgningen er baseret på, at de ejede 29,11 ha drives med 1,28 DE/ha, således at der udsprede 37,3 DE på disse arealer pr. planår (1/8-31/7).

Ejendommens ejede areal er på 29,11 ha, og der er indgået gylleaftaler på 257,4 ha. Samlet udbringningsareal er 286,5 ha. Ved udbringning af 1,28 DE/ha på de ejede arealer og 1,4 DE/ha på gylleaftale arealerne kan det konstateres, at der er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed for dyreholdet på 397,62 DE.

Der er indgået følgende gylleaftaler:

Johannes H. Pedersen, Halkløkke 24, 6100 Haderslev	75 ha,	105 DE
Hans Bram, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev	182,4 ha,	255,5 DE
Samlet aftaleareal/DE	257,4 ha,	360,3 DE

Den producerede kvælstofmængde for svinebedriften og fosformængde er 40884,54 KgN/år og 8699,98 KgP/år.

Næringsstoffer/tab af næringsstoffer

Vilkår

73. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer svarende til 37,3 DE eller 1,28 DE/ha pr. planår (1/8-31/7).
74. Bedriftens egne og forpagtede arealer kan tilføres et husdyrtryk på 1,28 DE/ha, dog må den reelle udvaskning maksimalt være 45,80 kg N/ha.
75. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 6% ekstra efterafgrøder, svarende til ekstra 1,7 ha – ud over de p.t gældende generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning. Efterafgrøder må ikke erstattes med 100% vintersæd.
76. Der må ikke anvendes et svinesædskifte, der udvasker mere nitrat end svarende til S2-sædskifte (udvaskningsindeks 93), jf. notat om standardsædskifter og referencesædskifter, Skov- og Naturstyrelsen, 27.06.2007.

77. Bedriftens fosforoverskud må ikke overstige 45,5 kg P/år på de 29 ha der er ejede. Det vil sige at fosfor mængden (P) tilført med husdyrgødning skal være maksimalt 45,5 kg større end fosfor mængden fraført med afgrøderne. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor fra de seneste 5 år i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber eller ansøgninger vedrørende enkeltbetalingsordningen. Dokumentationen skal foreligge som en balanceberegning beregnet ud fra normoptagelse af fosfor i de anvendte standardsædskifter og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning.
78. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer uden tilladelse fra kommunen.

Vurdering

Der køres gylle ud i februar, marts og april samt en mindre del i august. Gyllen køres ud med slæbeslanger.

Ejer laver mark- og gødningsplaner som krævet af Plantedirektoratet. De tilførte kvælstofmængder er afpasset efter de aktuelle afgrøders beregnede behov, det samme gælder for fosfor.

Beskyttelsesniveau vedr. udvaskning af kvælstof til overfaldevand

Ejendommens udbringningsarealer er beliggende i nitratklasse 3, og afvander til mere eller mindre kvælstofsårbare Natura 2000 områder.

Det fremgår af ansøgningen, at DE reduktionsprocenten er 50 %. Ansøger har valgt, at kompensere herfor ved at øge andelen af efterafgrøder med 6% ud over de lovpligtige efterafgrøder (PD-krav) for at reducere nitratudvaskningen. Dette bevirker, at N-udvaskningen bliver 45,4 kg N/ha, hvor kravet til maksimale N-udvaskning er på 45,80 kg N/ha. Ejendommens arealer drives med 1,28 DE/ha og med sædskifte S2+6 % efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav. Derved er lovkravet overholdt.

Beskyttelsesniveau vedr. fosfor

Ejendommens udbringningsarealer er beliggende i fosforklasse 2 og fosforklasse 3 og følgelig afvander til et vandområde i et Natura 2000 område der er overbelastet med fosfor.

Det fremgår af beregningerne i ansøgningssystemet, at kravet til fosforoverskud er overholdt i henhold til Husdyrloven med en margin på 2,1 kgP, for samtlige af landbrugets udbringningsarealer.

Den ansøgte drift vil medføre et fosforoverskud på 1,5 kg P/ha/år.

Af ansøgningen fremgår det at der er 11,1 ha i fosforklasse 2 "Lavbundslande og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor" i ansøgningen er der angivet at fosfortilførsel ikke øges.

I det ansøgte står det at der er 18 ha i fosforklasse 3 "Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor" i ansøgningen er der angivet at kravet om fosforoverskud er overholdt.

Miljøministeriet har i deres vejledning af kommunerne fastlagt at vurderingen af om beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet er overholdt skal foretages på bedriftsniveau.

Med baggrund i ovenstående drift som er fastholdt i vilkår vurderes det, at driften overholder det i lovgivningen fastlagte beskyttelsesniveau når det gælder udvaskning af fosfor til overfaldevand.

Beskyttelsesniveau vedr. udvaskning af nitrat til grundvand

Ejendommens arealer ligger udenfor nitratfølsomme områder og der er ikke udarbejdet indsatsplaner for område. Driften på husdyrbruget overholder således det i lovgivningen fastlagte beskyttelsesniveau når det gælder udvaskning af nitrat til grundvand.

Driftskontrol

79. Virksomheden skal løbende registrere følgende:

- Opgørelse én gang årligt pr. 1. januar eller planåret over husdyrproduktionen og opbevaringskapaciteten for husdyrgødning. Opgørelsen skal være den pågældende del af gødningsregnskabet/effektivitetskontrol samt slagteriafregninger.
- Bortskaffelse af affald og farligt affald. Der noteres typer, mængder, transportørfirma og modtagefirma.
- Afhentning af døde dyr til destruktionsanstalt.
- Uheld, der medfører forurening af jord eller vandløb.
- Logbog til egenkontrol af flydelag, udarbejdet af (Skov- og Naturstyrelsen).
- (Grønt regnskab **kan** indgå som driftskontrol. (Ved indførelse grønt regnskab kan der reguleres i ovenstående vilkår).

80. Registreringerne skal opbevares på virksomheden i minimum fem år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom.

4 Renere teknologi BAT, oplyst af ansøger:

Management (ledelses- og kontrolrutiner)
Foder
Staldindretning
Forbrug af vand og energi
Opbevaring/behandling
Udbringning

BAT Management.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere, registrere vand og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse samt anvendelsen af husdyrgødning, og handelsgødning, udarbejde gødningsplaner samt lave en nød-fremgangsmåde ved uheld.

- *Driftsleder står for den daglige drift*
- *Medarbejdere er informeret om at bedriften er miljøgodkendt og hvilket ansvar dette medfører.*
- *I årsrapporten registreres forbrug af handelsgødning, energi, indkøbt foder og pesticider.*
- *Der føres ikke løbende journal over vand og energiforbrug men vand og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.*
- *Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service hvis der er behov for det.*

Vurdering:

Der er lavet en energirapport for ejendommen. Denne rapport giver forslag til energi og omkostningsoptimering for ejendommen.

Rapporten peger på flere områder, hvor der kan ske besparelser i energiforbruget og der er lavet optimeringskataloger for hvert enkelt energiforbrugende anlæg. Bygningernes installationer er samtidig blevet gennemgået for tilstand.

Det vurderes at landbruget med de rutiner som er indarbejdet lever op til BAT for management. Der kan indhentes en del besparelser på energiområdet hvis man etablerer nogle af sparekatalogets forslag.

BAT Foder

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet og løbende kontrol, således det stemmer overens med dyrenes behov samt reducere i indholdet af råprotein i foderet.

- *Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.*

Vurdering:

Det vurderes at BAT for fodring er at fodre efter de nyeste normer for fodring, samt at sikre en optimal udnyttelse af foderet.

BAT staldindretning.

Søer, løbe og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv.

Dette staldsystem bliver lovkrav i alle løbeafdelinger fra og med den 01.01.2013.). Søerne må opstaldes i enkeltdyrbokse de første 4 uger efter løbning og skal have min. 90 cm fast gulv fra krybbens bagkant).

Dette staldsystem er dyrevelfærdsmæssigt at foretrække idet søerne har hver deres sengebås, hvor de kan spise og slappe af i fred for dominerende søer (dette mindsker risikoen for at soen aborterer), Delvist spaltegulv minimerer desuden ammoniakfordampningen i stalden.

Endvidere giver staldsystemet mulighed for tildeling af halm på det faste gulv og søerne får dermed rodemateriale, som ikke øjeblikkeligt forsvinder ned mellem spalterne.

De nye regler gældende fra 2013 kræver imidlertid at de drægtige søer efter at have gået de første 4 uger drægtig bliver løsgående. Derfor skal ansøger inden 2013 ud og nogle ændringer på sin drægtighedsstald således at søerne bliver løsgående.

Søer, farestald, kassestier, fuldspaltegulv.

Fordelen ved et fuldspaltegulv er at soen altid er sikret et tørt leje og derfor undgår ætsninger på skuldre som følge af dårlig hygiejne. Desuden kan den tid, som landmanden sparer på rengøring set i forhold til delvist spaltegulv, i stedet bruges til at sikre dyrenes trivsel.

Smågrise fra 7,2 kg, fuldspaltegulv.

Denne staldtype lever ikke op til BAT i dag, men i forbindelse med at de nye regler gældende fra 2015 træder i kraft, vil ejer overdække 50% af spaltegulvet med en PVC-måtte og hænge et gyllegardin i blød PVC op under spalterne således at smågrisestaldsystemet bliver en to-klimastald med delvis spaltegulv (bilag vedlagt),

Dette staldsystem opfylder kravene om BAT jvf. Gr. nr. 106.03-52. Fordelene ved systemet er at temperaturen i to-klimastalden kan sænkes 4-6 grader, sammenlignet med en almindelig stald, og dermed opnås en lavere ammoniakkoncentration og der spares energi til opvarmning. Desuden giver den lavere temperatur i stalden et bedre arbejdsmiljø. Endvidere giver staldsystemet mulighed for tildeling af halm i stiens lejeareal der vil medvirke til et tørt miljø, og give beskæftigelse til smågrisene.

Slagtesvin, fuldspaltegulv.

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ, og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der [www. husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) 's beregninger.

I BREF står der, at et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle i slagtesvinestalden er BAT, det er ikke nærmere defineret i BREF hvad "hyppig fjernelse af gylle" er. Fordelen ved fuldspaltegulv i slagtesvinestalde er:

- Slagtesvins velfærd tilgodeses ved at de går på fuldspaltegulv, idet gulvet er tørt og slagtesvinene derved undgår benproblemer som følge af våde og glatte gulve forårsaget af afføring.

- Der er i slagtesvinestalde med fuldspaltegulv nedsat arbejdsbyrde idet rengøringen er begrænset. Den sparede tid kan dermed bruges til at sikre dyrenes trivsel.

Fuldspaltegulve til slagtesvin bliver imidlertid ulovligt i 2015, ejer vælger derfor inden 2015 at udskifte en trediedel af spalterne med miljøspalter, således at det nye staldsystem bliver drænet gulv+spalter. Udskiftning af fuldspaltegulv til drænet gulv + spalter er omfattet af MST's bagatelliste, derfor kan udskiftningen ske uden at ansøger skal ud i endnu en miljøgodkendelse.

Vurdering:

En del af staldbygningerne har delvist spaltegulv. Slagtesvinegulvet og en del af smågrisestalden har fuldspaltegulve.

Det vurderes, (blandt andet på baggrund af MKN afgørelse 100-00053), at fuldspaltegulve ikke er bedst tilgængelig teknik. Miljøklagenævnet bemærker i afgørelsen, at den generelle belastning med ammoniak bør begrænses, og ammoniakken udnyttes bedst muligt som gødning. Dette sker ikke på optimal vis ved anvendelse af fuldspaltegulv.

Der stilles vilkår om, at staldafsnit med delvist spaltegulv, og staldafsnit med fuldspaltegulve skal leve op til BAT senest ved næste revurdering. (Se vilkår 81, 82 og 83).

BAT forbrug af vand og energi:

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vandforbruget gennem måling og ved detektering og reparation af lækager. Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ og svineproduktion, anvendes der således BAT på energi (brug af højtryksrenser, drikkenipler over trug, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt drikkevandsinstallationer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er brug for ret stor ventilation).

- *Der anvendes drikkeglas placeret i drikkekopper eller over fodertrug. Derved reduceres vandspild.*
- *Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.*
- *Staldene vaskes med højtryksrensere og koldt vand*
- *Vandforbruges tjekkes løbende, så evt. lækager opdages i tide.*
- *Vandforbruges registreres 1 gang pr. år.*
- *Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.*
- *Lyset i staldene er tændt efter behov.*
- *Der er varmegenindvinding ved ventilation i klima-og farestald. Varmen anvendes i smågrisestalden.*

Vurdering:

Der stilles vilkår om at belysningen i staldene ved reparation og fornyelse skal udskiftes med lavenergibelysning.

Ved udskiftning af energikrævende enheder skal der anskaffes energibesparende modeller.

Der skal holdes øje med elforbruget på ejendommen ved at føre regnskab med det årlige forbrug. Vandforbruget skal noteres i en driftsjournal en gang pr. år. Hvis vandforbruget stiger skal det redegøres hvor det øgede forbrug stammer fra, og hvis det er over 25% af normen for branchen skal der laves en plan for nedbringelse af vandforbruget.

Det vurderes at der med de stillede vilkår og den praksis som allerede anvendes på ejendommen vedr. BAT for vandforbrug og energi anvendes BAT i tilstrækkeligt omfang.

BAT opbevaring/behandling

I henhold til BREF dokumentet omfatter BAT for opbevaring af svinegylle en stabil beholder, der kan modstå påvirkning som er tæt og beskyttet mod tæring, at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning samt at tanken er overdækket af fast låg eller flydelag.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT idet:

- *Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholderen kanaler under stald samt fortank.*
- *Gyllebeholderen er lavet af et materiale der gør den stabil og modstandsdygtig overfor mekaniske og termiske påvirkninger.*
- *Gyllen omrøres kun forud for gyllekørsel.*

- *Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter igen er gylle tanken, at der er etableret flydelag. Flydelaget etableres med snittet halm.*
- *Der føres logbog over flydelaget på gyllen jvf. gældende regler.*
- *Tanken inspiceres efter forårets gylleudkørsel for revner og skader.*
- *Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være begyndende utætheder.*

Vurdering:

Der er 3 gyllebeholdere på ejendommen:

1200 m ³	fra 1988	beholderkontrol	1998 samt 2009
3500 m ³	fra 1992	beholderkontrol	2005
5500 m ³	fra 2003	beholderkontrol	(i 2013).

Rådgiver har udarbejdet en kapacitetserklæring som viser, at der er tilstrækkeligt opbevaringskapacitet til rådighed for produktionen. Det er et krav at der skal være mindst 9 måneders kapacitet, og det er overholdt.

Der er stillet vilkår om, at håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og skal foregå på en måde der medfører mindst mulig gene for omgivelserne.

Det vurderes at ansøger har redegjort for bedst tilgængelig opbevaringsteknik.

BAT Udbringning

I henhold til BREF dokumentet at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes med arealet og afgrødernes behov, undgå at sprede gylle når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket med sne samt udsprede husdyrgødning umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstofoptag forekommer.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT idet:

- *Udbringningen af husdyrgødning med hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.*
- *Der køres ikke ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.*
- *Gyllen udbringes med slæbeslanger og nedharves efter 2 timer.*
- *Der udarbejdes mark-og gødningsplan hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I mark -og gødningsplanen skal der tages hensyn til bla. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte samt kvælstofudnyttelsen.*

Vurdering

Haderslev kommune vurderer at ansøger efterlever kravene for anvendelse af BAT vedr. udringningsteknik. Der stilles ikke yderligere vilkår til anvendelse af bedste udringningsteknik.

BAT egenkontrol

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderne og sprøjtejournal.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes om anlæggene kører som de skal.

Derudover er der en række andre faste procedurer:

- *Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først om der er plads.*
- *Gylleudpumpningen overvåges.*
- *Der etableres flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder.*
- *Gylletanken kontrolleres for flydelag og der føres logbog.*
- *Gyllebeholderen kontrolleres i 10-års beholderkontrol af autoriseret kontrollør.*
- *Der er dyrlægesundhedsrådgivning månedligt.*
- *Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise og slagtesvin.*
- *Der forefindes alarm på ventilation og foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemet op og afgiver fejlmeldinger.*
- *Der udarbejdes sprøjtejournal.*

Vurdering

Haderslev kommune vurderer at ansøger har indarbejdet mange gode sikkerhedsprocedurer og suppleret med afsnittet vedr. "driftskontrol", vurderes det at kravene for anvendelse af BAT vedr. egenkontrol efterleves.

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

81. Staldafsnit med fuldspaltegulve, skal staldsystemet leve op til bedste tilgængelige staldsystem (BAT) senest ved næste revurdering af miljøgodkendelsen.
82. Staldafsnit der er indrettet med delvist spaltegulv, skal leve op til BAT-krav senest ved næste revurdering af miljøgodkendelsen.
83. Landbruget skal under tilsynet redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nye metoder eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen fra ejendommen.

Vurdering:

En del af staldbygningerne har delvist spaltegulv. Slagtesvinegulvet og en del af smågrisestalden har fuldspaltegulve.

I forbindelse med de nye regler der træder i kraft for svineproduktioner i hhv. år 2013 og 2015 har ejer udarbejdet en handlingsplan til at lovliggøre sine stalde efter gældende regler. Se bilag 8 for at se handlingsplanen.

Det vurderes, (blandt andet på baggrund af MKN afgørelse 100-00053), at fuldspaltegulve ikke er bedst tilgængelig teknik. Miljøklagenævnet bemærker i afgørelsen, at den generelle belastning med ammoniak bør begrænses, og ammoniakken udnyttes bedst muligt som gødning. Dette sker ikke på optimal vis ved anvendelse af fuldspaltegulv.

For at sikre at ventilationen til enhver tid fungerer optimalt, herunder har det lavest mulige energiforbrug stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal for ventilationsanlægget. Der stilles også vilkår om, at ventilationen skal rengøres mindst en gang pr. år.

Der er stillet vilkår om at stalde med fuldspalter og delvist spaltegulv skal leve op til BAT senest ved næste revurdering.

Haderslev Kommune vurderer at ansøger lever op til BAT i tilstrækkeligt omfang ved overholdelse af de stillede vilkår samt ved at efterkomme vilkårene om at de staldsystemer som ikke lever op til BAT skal leve op til BAT senest ved næste revurdering.

5 Ammoniak og natur – påvirkninger fra anlægget

Revurderingen foretages efter miljøbeskyttelseslovens regler, idet revurderingen var påbegyndt før 1.1.2007. Haderslev kommune vil dog vurdere husdyrbrugets miljøpåvirkning med udgangspunkt i husdyrbrugslovens beskyttelsesniveauer, når det skal vurderes i hvilket omfang der er behov for at skærpe kravene til det bestående husdyrbrug.

Tab af ammoniak til omgivelser fra husdyrbrugets anlæg beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdet, staldanlæg, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning. Anlæggets emission er ifølge ansøgningen opgjort til 8343,87 kg N/ha/år.

Naturområder omfattet af husdyrlovens § 7

Husdyrloven definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper – § 7 naturtyper – som er omfattet af bufferzone I og II. Bufferzone I ligger i en afstand af op til 300 meter fra de i § 7 nævnte naturtyper. I Bufferzone I må ammoniakemissionen fra stald og lager ikke øges. Bufferzone II ligger i afstanden 300 -1000 meter fra de i § 7 nævnte naturområder. I bufferzone II må merbelastningen af ammoniak ikke overskride et, i husdyrloven, fastlagt beskyttelsesniveau. Ejendommen med stalde og opbevaringsanlæg er beliggende ca. 3,6 km vest for det nærmeste § 7-beskyttede naturareal, som er et overdrev øst for Bankel sø, se kortbilag. Anlægget ligger således udenfor bufferzone I og II. Der er ikke foretaget ammoniakberegninger til § 7-beskyttede arealer.

Naturområder omfattet af naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 (LBK nr. 933 af 24/09/ 2009, bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse) sikrer en række naturarealer mod tilstandsændringer. De § 3-beskyttede naturarealer omfatter: søer større end 100 m², vandløb (hvis de er udpegede som beskyttede), heder, moser, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis eller tilsammen er større end 2.500 m² i sammenhængende areal. Moser under 2.500 m² er dog også beskyttede, når de ligger i forbindelse med beskyttede søer eller vandløb.

Ifølge Haderslev Kommunes foreløbige registreringer er det nærmeste § 3-beskyttede areal en mose beliggende 30 meter øst for den østligst beliggende gyllebeholder. Mosen blev besigtiget i juli 2009. Det blev ved besigtigelsen konstateret, at området består af krat og løvskov på tør til noget fugtig bund. Henholdsvis 380 meter og 400 meter øst for anlægget beliggende bag et større løvskovs område ligger et overdrev og en fersk eng. Overdrevet og engen blev besigtiget i juli 2009. Ved besigtigelsen blev det konstateret, at både overdrev og eng er kulturpræget.

Umiddelbart øst for disse arealer beliggende ca 480 meter fra anlægget ligger yderligere en fersk eng. Denne eng er også besigtiget i juli 2009 og fundet kulturpræget. Et beskyttet vandløb løber øst og syd om anlægget. Korteste afstand fra vandløb til anlæg er 120 meter, og det drejer sig om en strækning beliggende i løvskoven øst for anlægget. I en afstand af 1000 meter fra anlægget er der 8 mindre vandhuller. Det nærmeste vandhul ligger ca 55 m fra nærmeste stald. Det drejer sig om en mindre sø, der ligger som en del af haveanlægget.

Se kortbilag for beliggenhed af naturarealer omkring anlægget.

Der er i forbindelse med gennemgangen af naturområder omkring anlægget konstateret, at 1 vandhul ikke indgår i Haderslev kommunes registrering over beskyttede § 3-arealer – jf vedlagte kortbilag. Haderslev kommune vurderer ud fra historiske luftfotos, at det er over 100 m² og dermed opfylder kravet til at være omfattet af §3 i Naturbeskyttelsesloven. Vandhullet vil derfor ved den næste ajourførsel af kommunens §3 register blive registreret som §3 område.

Naturområder og arter omfattet af habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen (BEK. nr. 408 af 01/05/ 2007, bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter) udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder samt udpegede arter, som skal beskyttes. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, fuglebeskyttelsesområder og habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver. De tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. De udpegede arter omtales normalt som "bilag IV-arter", fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV.

Ifølge Habitatbekendtgørelsen er en kommune forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven eller Miljøbeskyttelsesloven. De vigtigste regler i habitatbekendtgørelsen er i denne forbindelse:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan:

– beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)

– ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier
Det nærmest beliggende Natura 2000-område er "Lillebælt", der er udpeget som hhv. Ramsarområde (R15), fuglebeskyttelsesområde (F47) og habitatområde (H96). Natura 2000-området ligger ca. 1,2 km øst for anlægget - se kortbilag.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets "udpegningsgrundlag". I bilag Y findes beskrivelse af Natura 2000-området samt områdets udpegningsgrundlag.

En række arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan muligvis have yngle- og rasteområde på eller omkring det ansøgte projekts arealer. Disse arter gennemgås i vedlagte bilag. I vandhullet sydøst for ejendommen er der registreret løvfrøer. Løvfrøer er opført på listen i habitatdirektivets bilag IV.

Beskyttelseskrævende og fredede arter

En række arter er omfattet af artsfredning (jvf. BEK nr. 901 af 11/07/2007, bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt) eller vurderet som værende beskyttelseskrævende ifølge det danske rødliste-system. Bilag IV-arterne som behandles senere, tilhører denne kategori. Haderslev Kommune har ikke kendskab til andre beskyttelseskrævende arter i en afstand af 1000 meter arealer omkring anlægget end den ovennævnte art (løvfrø).

Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen skal i forbindelse med revurderingen vurdere anlæggets eksisterende påvirkning af de omkringliggende naturområder. Der er ikke tale om nogen merbelastning, idet der ikke foretages ændringer af driften.

Hovedparten af anlæggets ammoniaktab på 8343,87 kg N/ha/år bliver afsat i nærheden af anlægget. Ifølge Danmarks Miljøundersøgelser vil hovedparten af den lokale afsætning foregå indenfor 1000 meter fra anlægget.

Påvirkning af kvælstoffølsomme naturområder (§7 naturområder)

Der ændres ikke i dyrehold eller staldanlægget i forbindelse med revurderingen, og de sårbare naturområder vil derfor ikke blive udsat for en merpåvirkning efter revurderingen. I øvrigt ligger nærmeste §7 naturområde i stor afstand fra anlægget. Der vurderes, at ammoniakemission fra anlægget ikke medfører væsentlig påvirkning af de kvælstoffølsomme naturområder (§7 områder).

Påvirkning af naturområder omfattet af naturbeskyttelsesloven

Den beskyttede mose beliggende øst for anlægget blev under besigtigelsen vurderet til at være noget næringspåvirket. Mosen var domineret af krat og løvskov på en tør til noget fugtig bund. I mosen blev der fundet planter som fløjsgræs, almindelig rapgræs, lyse-siv, butbladet -og kruset skræppe m.fl. Der blev ikke fundet plantearter, der er særligt beskyttelseskrævende.

Tålegrænseintervallet for mesotrofe lavmoser er 15-25 kg N/ha/år. Mosens tålegrænse vurderes at være i den høje ende af dette interval.

Overdrevet øst for skoven – jf kortbilag - blev under besigtigelsen fundet kulturpræget og gødningspåvirket, og ikke særlig værdifuld i sin nuværende tilstand. Den mellemliggende

løvskov udgør en buffer for overdrevet, idet hovedparten af ammoniaknedfald vil blive opfanget her. Tålegrænsen for kalkrige overdrev er mellem 15-25 kg N/ha/år.

Der sker ingen merdeposition til områderne i forbindelse med denne revurdering, idet der ikke foretages ændringer eller udvidelser. Der vurderes på baggrund af mosen og overdrevets nuværende tilstand at fortsættelse af den eksisterende drift hverken i sig selv eller i kumulation med baggrundsbelastningen på 16 kg N pr ha pr år vil medføre en væsentlig påvirkning af naturarealerne.

Den ferske eng, som ligger i forlængelse af overdrevet øst for ejendommen blev ligeledes under besigtigelsen i sommeren 2009 vurderet som en næringspåvirket tør kultureng. På engen blev der bla. fundet planter som alm. kvik, blød hejre, stor nælde og alm. rapgræs. Planter som ikke er særligt kvælstoffølsomme. Generelt er ferske enge ikke særligt næringsfølsomme overfor luftbåren ammoniak, og der vurderes at ammoniakemissionen fra anlægget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af engområdet.

Der vurderes ikke at være andre terrestriske naturarealer indenfor 1000 meter fra anlægget, som er særligt kvælstoffølsomme.

Vandhullerne og vandløbet i området omkring anlægget ligger op til, eller er omgivet af arealer i omdrift. På grund af denne beliggenhed kan vandhullerne/vandløbet være påvirket af eutrofiering stammende fra afdrift og udvaskning fra landbrugsarealerne. Eutrofieringsbidraget stammende fra en deposition vil i denne sammenhæng være ubetydeligt i forhold til de øvrige kilder. En mindre strækning af det beskyttede vandløb løber i skoven forholdsvis tæt ved anlægget. Idet skoven opfanger den væsentligste del af den luftbårne ammoniak vurderes der, at strækningen ikke være væsentlig påvirket af ammoniak-emission fra anlægget.

Samlet vurderer kommunen, at der ikke i forbindelse med denne revurdering vil ske ændringer, som vil medføre forringelser for § 3-beskyttede naturarealer.

Påvirkning af naturområder og arter omfattet af habitatbekendtgørelsen

Det nærmeste Natura 2000-område ligger i en afstand af ca. 1,2 km fra anlægget. Nærmeste DEVANO kortlagte lokalitet med habitatnatur er elle- og askeskove, bøgskove på muldbund og fersk eng. Skovene ligger i udkanten af udpegningen ca 1,4 km fra anlægget. Skovene har ifølge DEVANO-kortlægningen en "god" arts- og strukturindeks og deraf følger at naturtilstanden er "god". Arealerne er ifølge Naturdata besigtiget i 2006. Den ferske eng er i DEVANO-kortlægningen ikke nærmere vurderet med hensyn til naturtilstand. Alle de nævnte habitatnaturtyper har dog en tålegrænse på mellem 10-20 kg N/ha/år. Der er foretaget en beregning på ammoniakdeposition fra anlægget, der viser en samlet emission på 0,26 kg N/ha/år til nærmeste DEVANO-kortlagte habitatnatur, som er elle- og askeskov. Baggrundsbelastningen i Haderslev kommune er fastsat til 16 kg N/ha/år. I det der ikke sker en ændring/udvidelse af de eksisterende forhold på anlægget i forbindelse med revurderingen, og naturtilstanden ved den seneste besigtigelse er vurderet som "god" vurderes der samlet, at den samlede ammoniak-emission fra anlægget ikke har en væsentlig påvirkning på Natura 2000 området. Der er fremsendt en BAT-handlingsplan for nedbringelse af den samlede NH₃-emission fra anlægget. Handlingsplanen skal være gennemført indenfor 5 år og medfører at den samlede NH₃ udledning reduceres med 973,01kg N/år, hvilket vil også medføre en væsentlig forminskelse af ammoniak deposition til de omkring liggende naturområder. Der vurderes samlet, at ammoniakemissionen fra anlægget sammenholdt med de

tiltag der foreligger i BAT handlingsplanen ikke vil medføre til en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området.

Der ligger flere vandhuller indenfor 1000 meter fra anlægget, som kan være potentielle yngle- og rasteområder for bilag IV-padder, og konkret er der registreret løvfrøer i vandhullet syd for anlægget. Det er herunder vurderet, at vandhullerne ikke er væsentlig påvirket af deposition af ammoniak fra anlægget.

Samlet set vurderes, at ammoniakdeposition fra anlægget i forbindelse med den eksisterende produktion ikke kan påvirke det nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag væsentligt. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition fra anlægget ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Revurderingen er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Påvirkninger fra udbringningsarealerne

En revurdering efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 omfatter som hovedregel ikke udspredning af husdyrgødning på aftalearealer. Der er heller ikke hjemmel til at kræve en §16 godkendelse efter husdyrbrugsloven i forbindelse med revurderinger af miljøgodkendelser efter miljøbeskyttelsesloven. Vurdering af påvirkning af den omkringliggende natur fra udbringning af husdyrgødning på aftalearealerne indgår derfor ikke som en del af revurderingen, da der reelt ikke er mulighed for at stille vilkår. Arealerne er dog medtaget i redegørelsen, og opmærksomheden skal henledes på, at aftalearealerne er omfattet af de generelle regler i Miljø- og Naturlovgivningen. I denne revurdering er kun 29,1 ha af i alt 286,5 ha ejet af virksomheden selv.

Vandløb og søer

Flere af udbringningsarealerne i det ansøgte projekt grænser op til vandløb, som er beskyttede af naturbeskyttelseslovens § 3. Det drejer sig om mark 2-0 og 1-0, som grænser op til et mindre beskyttet vandløb, der er B2 målsat. Mark nr. 8-1 grænser op til et B-målsat vandløb, og mark nr. ny f 4 grænser op til et beskyttet vandløb, der er B3-målsat. Endelig grænser mark nr. v 22-0 og 10-0 op til et beskyttet vandløb, der er B1 målsat. Se beliggenhed af vandløb på bilag.

En enkelt aftale areal grænser op til Halk Nor, som er en målsat sø, der er klassificeret som naturvidenskabeligt interesseområde. Der er en bræmme i form af en udyrket skrænt mellem marken og noret.

Naturområder omfattet af husdyrbrugslovens § 7

I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen (BEK. nr. 1695 af 02/07/2006, bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 DE, husdyrgødning, ensilage m.v.) skal al udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker, ske ved nedfældning indenfor 1000 m til de § 7-naturtyper, som er defineret i husdyrloven. Dette tiltag vil være med til at begrænse ammoniakfordampningen fra markerne til de sårbare naturtyper.

Nærmeste ejede udbringningsareal ligger ca 3,2 km vest for nærmeste §7 område. En del af aftalearealerne er beliggende indenfor 1000 meter til §7 områder.

Naturområder omfattet af naturbeskyttelsesloven.

Naturbeskyttelseslovens § 3 sikrer en række naturarealer mod tilstandsændringer. De § 3-beskyttede naturarealer er: søer større end 100 m², vandløb (hvis de er udpegede som beskyttede), heder, moser, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis eller tilsammen er større end 2.500 m² i sammenhængende areal. Moser under 2.500 m² er dog også beskyttede, når de ligger i forbindelse med beskyttede søer eller vandløb.

I forhold til de ejede arealer ligger der et §3 beskyttet vandløb op til mark nr Ejet 1-0, og der grænser §3 beskyttet mose, vandløb og vandhul op til mark nr Ejet 2-0.

En del af aftale arealerne grænser også op til §3 beskyttede områder. Således grænser mark nr 8-0, ny f6, 5-0, V24-0 og V 22-0 op til ferske enge og mark nr Halk 3-0 grænser op til en beskyttet strandeng. Derudover ligger der en lang række vandhuller på eller op til aftalearealerne.

Beskyttede fortidsminder og sten- og jorddiger

Museumslovens § 29 (LBK nr. 1515 af 14/12/2006, bekendtgørelse af museumsloven) beskytter fortidsminder samt jord- og stendiger mod tilstandsændringer, og stiller krav om en 2 meter dyrknings- og gødningsfri bræmme omkring fortidsminder. Det er ejeren af arealerne, der til enhver tid er ansvarlig for denne forpligtelse.

Ingen af de ejede udbringningsarealer grænser op til beskyttede sten- og jorddiger. Derimod grænser en række af aftalearealerne op til beskyttede sten- og jorddiger, det drejer sig om mark nr.: CD31-0, CD38-0, CD33-0, V20-0, V24-0, V23-1, V23-2, V23-2, V23-2, V24-0, BL11-1, L28-0, 1-0, 5-0, 7-0, 8-1, 16-0, HGM 1-1, ny F8-1, Halk 3-0 og Halk 4-0.

De enkelte udpegninger fremgår af vedlagte bilag.

Der kan forekomme flere arealer, som er beskyttede af naturbeskyttelsesloven hhv.

museumsloven end de registreringer, der fremgår af kortbilaget, da kommunens registrering kun

kan betragtes som vejledende. Såfremt der er tvivl om et område er omfattet af naturbeskyttelsesloven eller museumsloven, kan kommunens natur- og landbrugsgruppe kontaktes for en nærmere afklaring.

Naturområder og arter omfattet af habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder samt udpegede arter, som skal beskyttes – jf tidligere afsnit herom.

Det ansøgte projekts udbringningsarealer afvander til Lillebælt, hvoraf en del er udpeget som Natura 2000-området "Lillebælt", der er udpeget som hhv. Ramsarområde (R15), fuglebeskyttelsesområde (F47) og habitatområde (H96)

De ejede arealer ligger udenfor de internationale naturbeskyttelsesområder. Nærmeste afstand fra udbringningsareal til Natura 2000 området "Lillebælt" er 625 m.

Der er enkelte aftalearealer, som er beliggende indenfor Natura 2000-området. Det drejer sig om mark nr "Ny f6" vest for Bankel sø samt "Halk 4-0" og "Halk 1-0" øst for Halk Nor. Arealerne er alle i omdrift.

Beskyttelseskrævende og fredede arter

En række arter er omfattet af artsfredning (jvf. BEK nr. 901 af 11/07/2007, bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt), eller vurderet som værende beskyttelseskrævende ifølge det danske rødliste system. Bilag IV-arterne som behandles senere, tilhører denne kategori. Haderslev Kommune har registreret løvfrøer i vandhullet sydøst for anlægget samt i vandhuller på 2 aftalearealer.

Kommunes vurdering og bemærkninger

vandløb og søer

De naturlige og højt målsatte vandløb er omfattet af krav om 2 meter dyrkningsfri bræmme i henhold til Vandløbsloven. En dyrkningsfri bræmme langs vandløb og vandhuller skal bl.a. være med til at hindre afdrift fra pesticider og gødning samt hindre erosioner. Vandløb er sjældent i sig selv følsomme overfor næringsstoffer, men fungerer som transportveje for næringsstoffer som udvaskes.

Ingen af udbringningsarealerne er stærkt skrånende ned mod beskyttede vandløb eller den målsatte sø.

Der gøres opmærksom på, at det for mange almindelige sprøjtemidler er et afstandskrav, der forbyder brug i en afstand der er mindre end 20 m fra vandløb og søer, og for enkelte midler er afstandskravet højere. Afstandskravene er indført for at beskytte organismer, der lever i vand.

Påvirkning af naturområder omfattet af husdyrlovens § 7

På grund af den store afstand mellem de ejede arealer og §7 naturområderne vurderer Haderslev Kommune, at udbringning af husdyrgødning på de ejede arealer ikke vil påvirke naturarealer omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7.

Påvirkning af naturområder omfattet af naturbeskyttelsesloven

Der er i det ansøgte projekt flere udbringningsarealer for husdyrgødning, som grænser op til § 3-beskyttede naturarealer. Udbringning af husdyrgødning kan føre til tilstandsændringer på tilstødende naturarealer. Påvirkningen kan dels ske ved merdeposition af ammoniak i særligt næringsfølsomme naturarealer, dels ved erosion, afdrift, udvaskning og overfladeafstrømning af gødning. I forbindelse med denne revurdering sker der ingen ændring af driften. Dog sker der en reduktion af gylletilførslen i forhold til nudrift medfør af, at arealerne ligger i nitratklasse 3. Dette vil alt andet lige også medføre mindre risiko for udvaskning eller overfladeafstrømning af næringsstoffer til de tilstødende naturarealer. Der vurderes, at der ikke i forbindelse med denne revurdering vil ske en påvirkning af naturarealerne.

Der er for at beskytte yngle- og rasteområder for bilag IV-padder stillet vilkår om udlægning af bræmme omkring vandhullet syd øst for anlægget. Haderslev Kommune vurderer, at udbringning af husdyrgødning i det ansøgte projekt, med de stillede vilkår, ikke vil påvirke naturtilstanden af de omkringliggende § 3 beskyttede naturarealer væsentligt.

Påvirkning af beskyttede sten- og jorddiger.

De beskyttede sten- og jorddiger vurderes ikke at blive påvirket af det ansøgte projekt.

Påvirkning af naturområder og arter omfattet af habitatbekendtgørelsen

Da hovedparten af udbringningsarealerne i projektet afvander til Natura 2000-området "Lillebælt" kan udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne udgøre en risiko for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Ifølge basisanalysen for Natura 2000-området "Lillebælt" er flere af naturtyperne på udpegningsgrundlaget truet af næringsstofbelastning, herunder vurderes kystlagunerne som værende truet af næringssalte. Kystlagunerne er karakteriseret ved at have et begrænset vandskifte, og tilstanden heri vil i særlig grad påvirkes af de direkte udledninger. I basisanalysen for Vanddistrikt 50 som Lillebælt tilhører, angives at miljøkvalitetsmålsætningen om et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv ikke er opfyldt. Målsætningen vurderes heller ikke at kunne opfyldes i 2015 og målet om en god tilstand senest i 2015 jvf. vandrammedirektivet, vil således ikke kunne nås. Årsagen hertil er først og fremmest næringsstofftilførslen fra land samt tilførsel af kvælstof fra atmosfæren. Landbruget udpeges som den største kilde til kvælstoftilførsel, mens fosfortilførslen er mere lige fordelt mellem landbruget og punktkilder.

Alle de ejede udbringningsarealer (29 ha) i det ansøgte projekt afvander til Bankel sø. Oplandet til Bankel sø er 2440 ha, hvilket svarer til at ca 1% af oplandet stammer fra de ejede udbringningsarealer. Udvasningsbidraget fra et så forholdsvis lille areal kan i sig selv ikke udgøre en væsentlig påvirkning af kystlagunerne.

Havområdet i Natura 2000-området "Lillebælt" har et opland på ca. 46.000 ha. Ca. 29 ha i det ansøgte projekt afvander til Natura 2000-området, hvilket svarer til ca. 0,6 ‰ af det samlede opland, hvilket i sig selv vurderes at være en ubetydelig størrelse. Den gennemsnitlige udvaskning fra arealer i Danmark er af Miljøministeriet estimeret til 60 kg N/ha/år, hvoraf en eventuel anvendelse af husdyrgødning normalt kan påvirke udvaskningen med maks. 10 kg N/ha/år. Der sker herudover en tilførsel af kvælstof fra andre kilder i oplandet end landbrugsdrift. Der er i Farm N beregnet en nitratudvaskning på 45,4 kg N pr ha pr år fra de ejede udbringningsarealer. Haderslev Kommune vurderer, at den beregnede nitratudvaskning til overfladevand på 45,4 kg N pr. ha pr. år ligger under gennemsnittet fra landbrugsarealer. På baggrund deraf, samt udbringningsarealernes størrelse i forhold til det samlede opland til "Lillebælt", vurderes det, at nitratudvaskning fra det ansøgte projekt i sig selv ikke kan påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Der er ikke stærkt skrånende udbringningsarealer ned til vandløb. Haderslev Kommune vurderer, at der dermed ikke er væsentlig risiko for overfladetab af fosfor fra udbringningsarealerne. Belastningen med fosfor fra det ansøgte projekt, vurderes derfor ikke at påvirke Natura 2000-områder væsentligt.

Med hensyn til den kumulative effekt vurderer Haderslev Kommune, at husdyrlovens beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre overfladevand i Natura 2000-områder imod en væsentlig påvirkning fra det samlede opland. "Lillebælt" er opdelt i nitratklasser, hvor der i henhold til husdyrbrugsloven er krav om skærpelse af de generelle harmoniregler i nitratklasse 1, 2 og 3. Det må derfor forventes, at der samlet set sker en reduktion af nitratudvaskningen i takt med at landbrugsbedrifterne får miljøgodkendelse eller -tilladelse. Haderslev Kommune vurderer

derfor, at projektet heller ikke i sammenhæng med andre projekter og husdyrbrug vil påvirke Natura 2000-området væsentligt pga. nitratudvaskning. I øvrigt afventer kommunen de endelige vand- og naturplaner, som skal sikre at overfladevand opnår en god økologisk tilstand, og at de truede naturtyper og arter opnår en gunstig bevaringsstatus.

Haderslev kommune gør opmærksom på, at der for arealer indenfor de internationale naturbeskyttelsesområder gælder anmeldelsesordningen efter naturbeskyttelseslovens §19b (BEK. nr 1774 af 14. december 2006) ved ændret aktivitet. Der skal således ske en konkret anmeldelse af den påtænkte aktivitet, hvis denne er anført på bilag 2 i naturbeskyttelsesloven.
Bilag IV-arter

På baggrund af gennemgangen i vedlagte bilag vurderer Haderslev Kommune, at der skal stilles supplerende vilkår for at sikre potentielle yngle- og rasteområder for de nedenstående bilag IV-padder.

Løgrø, løvfrø, spidssnudet frø og stor vandsalamander.

Området, som berøres af projektet ligger inden for det naturlige udbredelsesområde for disse padder. Løvfrøer er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og er bl.a. fundet i vandhullet sydøst for ejendommen grænsende op til mark nr Ejet 2-0. Vandhullet på den ejede mark er lysåbent, lavvandet og har flade udstrakte brinker og er beliggende på en græsmark/eng. Vandhullet vurderes at være meget velegnet som ynglested for padder. Der er allerede i dag en bræmme mellem udbringningsarealet og vandhullet.

Ifølge Danmarks indberetning til EU er bevaringsstatus for løvfrø ugunstig. En af årsagerne hertil er overskygning, tilgroning og næringsbelastning af dens ynglesteder.

På grund af forekomsten af løvfrøer stiller Haderslev Kommune vilkår om, at der skal udlægges en 10 meter dyrknings-, jordbearbejdnings, gødnings- og sprøjtefri bræmme mellem udbringningsarealet og vandhullet sydøst for anlægget. Dette vurderes at sikre vandhullets værdi som yngle- og rasteområde for løvfrøer – jf vedlagte bilag.

Ved etablering af en bræmme af vandhullet nær anlægget vurderes det, at ansøgte projekt ikke vil ødelægge eller beskadige yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-padder.

Samlet set vurderes udbringning af husdyrgødning i forbindelse medrevurdering af godkendelsen ikke at kunne påvirke de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag væsentligt.

Ligeledes vurderes det, at der med det stillede vilkår, ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Revurderingen er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Vilkår

På baggrund af ovenstående vurdering er der stillet følgende vilkår:

84. Der skal udlægges en 10 meter dyrknings-, jordbearbejdnings, gødnings- og sprøjtefri bræmme mellem vandhullet og mark nr Ejet 2-0 (matrikel nr. 1 Sode, Halk) som vist på vedlagte bilag

Bilag: Natur I/II

Bilag: Internationale naturbeskyttelsesområder

Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15). Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Ca. 280 km² består af hav og 70 km² er land. Havområdet jyske opland udgør ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde.

Der er 3 større beboede øer og 7 holme. Karakteristisk for området er de mange store og små kystlaguner, der er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora, samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle. Langs kysten og på øerne er der værdifulde strandenge og overdrev, der er levesteder for sjældne fugle- og plantearter.

Vigtigste naturværdier

Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksede og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, på Årø, på Bågø, Flægen og Emtekær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter. I kystområderne er der også mange vigtige forekomster af kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle. Området er især vigtigt for arterne havørn, rørhøg, fjordterne, havterne og dværgterne. Fem arter af trækkende vandfugle er udpegningsgrundlag. Vigtigst er dykænderne ederfugl, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, som dog alle er gået tilbage de senere år.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning: Den samlede kvælstofbelastning fra det sønderjyske opland og atmosfæren til Lillebælt og fjordene heri var i 2004 på ca. 5335 ton N. Heraf udgjorde landbrugets belastning ca. 2047 ton N. Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene. Større effekt har eutrofieringen på overdrevene og rigkærene, hvor tålegrænsen er overskredet. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel. Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringssalte med kraftig algevækst til følge. I modsætning til de nordlige og sydlige dele af Lillebælt rammes Natura 2000 området kun i mindre omfang af iltsvind på grund af mere effektiv opblanding af vandsøjlen.

Tilgroning: Mange steder opgives afgræsning af strandenge og overdrev med tilgroning til følge. Både langs den jyske og den fynske kyst er der massive tilgroningsproblemer i hovedparten af områdets strandenge og rigkær med en vegetation, der i større arealer er højere end 50 cm.

Unaturlige vandstandsforhold: Hydrologien i dele af habitat-områdets landområder er relativt upåvirket mens andre er stærkt påvirket. Mange af strandengene og rigkærene samt den

nedbrudte højmoser på Brandsø er præget af grøftning eller udpumpning af vand i en sådan grad at der opstår sommerudtørring eller større skader.

Andre trusler: Strandengene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandengene. Løse hunde er et alvorligt problem flere steder, da fuglene forstyrres meget - især i yngletiden. På Årø Kalv og på småøerne, Linderum m.fl. går småbådsejlere i land i yngletiden på trods af adgangsforbud. Småbåde og surfere sejler på vandfladen ved Årø Kalv også i yngletiden. De alsidige aktiviteter på skydeterrænet ved Halk Nor medfører forstyrrelser, som må antages at påvirke ynglefuglene. Ræv ankom til Årø under isvinteren 1994/95, og forhindrer nu især Ederfugl i at yngle. På Bågø og ved Emtekær Nor er der registreret forstyrrelser af ynglefugle, som bl.a. søges løst gennem henstillingsskiltning.

Igangværende pleje og genopretning

Området er omfattet af EU-LIFE projekt vedr. kystlaguner "Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex 2005". I det sønderjyske lillebæltsområde dækker projektet kystlaguner i Fuglsøområdet ved Hejsager. Området grænser op til Halk Nor. Projektet skal forbedre kystlagune-komplekserne, herunder forholdene for vadefugle og padder. Omkring Hejsager Strand er sommerhusejere på eget initiativ begyndt at bekæmpe Rynket Rose. I Føns Vang og ved Wedellsborg Hoved er der foretaget naturgenopretning efter vandmiljøplan II, som har betydet stor fremgang for ynglende og rastende vandfugle.

Udpegningsgrundlag for områderne

Habitatområde "Lillebælt" (H96):

Nr.	Art/Naturtype
1014	Skæv vindelsnegl (<i>Vertigo angustior</i>)
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220	Flerårig vegetation på stenede strande
1230	Klinter eller klipper ved kysten
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330	Strandenge
2110	Forstrand og begyndende klitdannelser
2120	Hvide klitter og vandremiler
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
7220	* Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230	Rigkær

- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
 9130 Bøgeskove på muldbund
 9160 Egskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
 * prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, Arter, jf. artikel 4, stk. 2
 stk.1

	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Sangsvane		T	F2, F4
Havørn	Y		F1
Rørhøg	Y		F1
Plettet rørvagtel	Y		F1
Engsnarre	Y		F1
Klyde	Y		F1
Brushane	Y		F3
Mosehornugle	Y		F3
Fjordterne	Y		F3
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F3
	Bjergand	T	F4
	Ederfugl	T	F4
	Hvinand	T	F4,F7
	Toppet skallesluger	T	F4

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1 % eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fældningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	trusselvurdering
1110 - Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet til EU som ugunstig	(robust naturtype)
1140 - Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig	-
1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig	eutrofiering
1160 - Større lavvandede bugter og vige	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig	eutrofiering
1170 - Rev	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig	-
1210 - Enårig vegetation på stenede strandvolde	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet.	tilgroning
1220 - Flerårig vegetation på stenede strande	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet.	Tilgroning med invasive arter
1230 - Klinter eller klipper ved kysten	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet.	-
1310 - Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet.	-
1330 - Strandenge	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I det aktuelle område har ca 1/3 af de vurderede forekomster gunstig naturtilstand	tilgroning
2110 - Forstrand og begyndende klitdannelser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig	(eutrofiering)
2120 - Hvide klitter og vandremiler	Status i Danmark er ikke vurderet.	Tilgroning m. invasive arter
2130 - * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I det aktuelle område har 2 ud af 4 vurderede forekomster gunstig naturtilstand	Tilgroning m. invasive arter, eutrofiering

3140 - Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	-
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig	Eutrofiering, tilgroning
3260 - Vandløb med vandplanter	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig	eutrofiering
6210 - Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokalteter)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	tilgroning
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Ca. 1/3 af de vurderede forekomster i området har gunstig naturtilstand	tilgroning
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Den ene af de to vurderede forekomster i området har gunstig naturtilstand	Ingen data
6430 - Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet	-
7110 - *Aktive højmoser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	Små delområder, sårbarhed overfor vandstands-sænkninger og -svingninger
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Den nationale bevaringsstatus er ukendt Den ene forekomst af naturtypen som er vurderet i området har gunstig naturtilstand	Afvanding som fører til succession mod skov
7220 - * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Den ene af de tre vurderede forekomster i området har gunstig naturtilstand	-
7230 - Riggær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Ca. 1/3 af de vurderede forekomster i området har gunstig naturtilstand	Tilgroning, eutrofiering
9110 - Bøgeskove på morbund uden kristtorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig	-
9130 - Bøgeskove på muldbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig	-
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig.	-
91D0 - *skovbevoksede tørvemoser	Bevaringsstatus i Danmark vurderes til at være ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del)	-
91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som	-

	gunstig.	
Skæv vindelsnegl	Den nationale bevaringsstatus for skæv vindelsnegl er indberettet som ukendt.	-
Sump vindelsnegl	I 2007 blev bevaringsstatus for sump vindelsnegl vurderet som gunstig.	-
Marsvin	Den nationale bevaringsstatus for marsvin er indberettet som ugunstig	-
Sangsvane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig.	
Havørn	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig Den aktuelle ynglebestand af havørn i området har i en årrække lagt på et par og vurderes at være stabil	
Rørhøg	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig	
Plettet rørvagtel	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. I 2005 lå antallet af plettet rørvagtel under den foreslåede tærskel værdi for gunstig bevaringsstatus	
Engsnarre	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig	
Klyde	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2007 lå bestanden over det foreslåede faglige niveau for gunstig bevaringsstatus.	
Brushane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Antallet af ynglepar har i 2007 ligget under det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus for arten	
Mosehornugle	Den nationale bevaringsstatus for arten som ynglefugl er i 2003 vurderet som ugunstig. I NOVANA-overvågningen 2007 blev der ikke registreret ynglende mosehornugle i Danmark.	
Fjordterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus	
Havterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig idet arten vurderes stabil eller i fremgang. Ved NOVANA overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus	

Dværgterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig idet arten samlet set er i tilbagegang. Ved overvågning i 2006 lå bestanden ganske langt under det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus	
Bjergand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig	
Ederfugl	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Ved overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus	
Hvinand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig	
Toppet skallesluger	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig	

Bilag: Bilag IV-arter

Potentielt forekommende Bilag IV-arter i projektområdet

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Arternes udbredelse og levevis

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset.

Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Påvirkning af yngle- og rasteområder for flagermus.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Udbredelse og levevis.

Arten er registeret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

Påvirkning af birkemusens yngle- og rasteområder

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Udbredelse og levevis

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænede, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænedede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a. sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Påvirkning af markfirbens yngle- og rasteområder

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padde

Arternes udbredelse og levevis

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løqfrø (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter. Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks.

afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Påvirkning af paddernes yngle- og rasteområder

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Udbredelse og levevis

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Påvirkning af marsvins yngle- og rasteområder

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

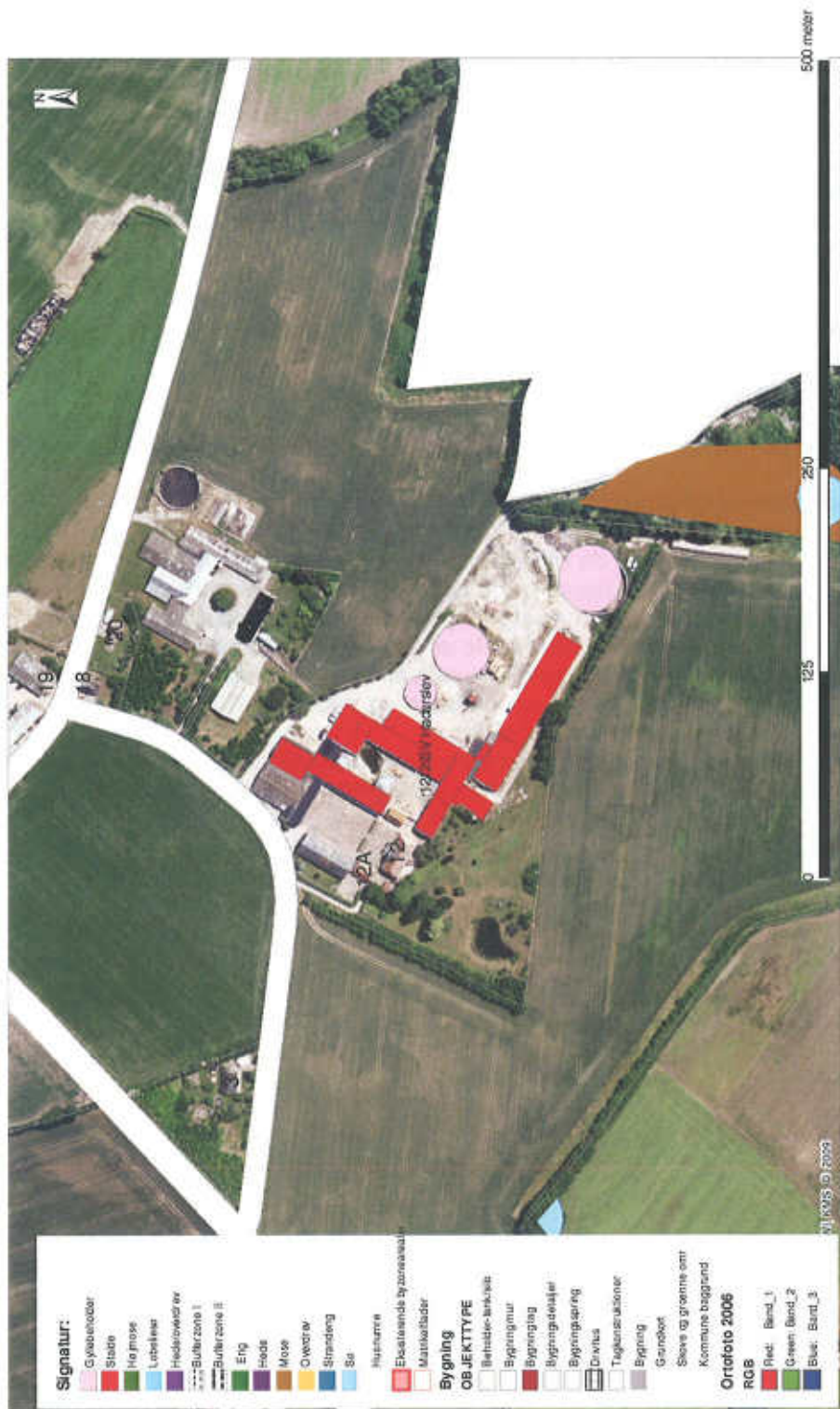
Udbredelse og levevis

Arten lever i vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Gelså er op til Hjartbro udpeget som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Påvirkning af snæblens yngle- og rasteområder

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke arten.

Bilag: Bygningsanlæg

Sodegade 12, 6100 Haderslev
 Bygningsanlæg

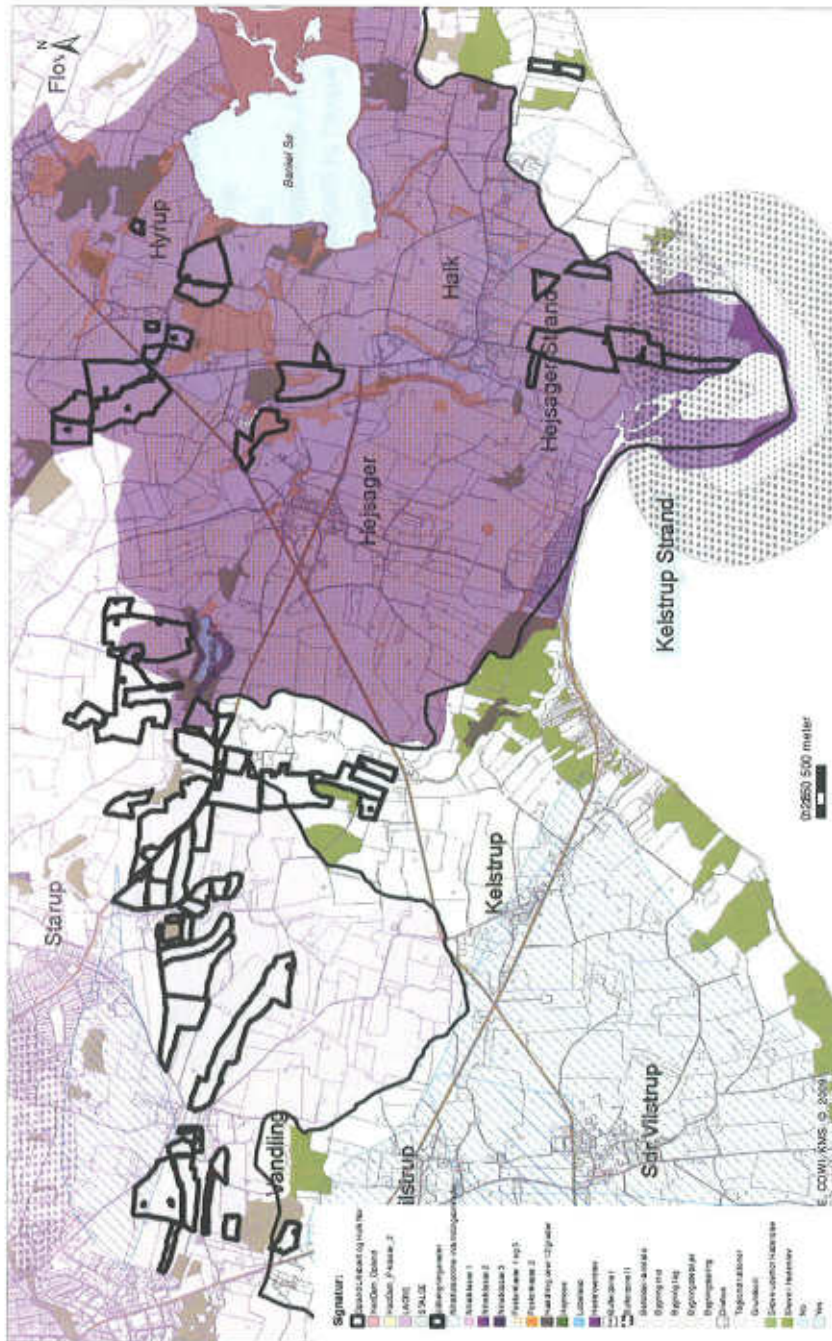
Skulle der være behov for yderligere oplysninger, kan disse fås ved at kontakte:
 Kontaktperson: Anette Vibe, telefon: 7462 2262

Teknik & Miljøservice - Miljø og Natur
 Sagsbehandler: aljo
 Journalnummer: 09/22262

Udstyret den: 12-02-2010
 Målestoksforhold: 1:3.002

Haderslev

Bilag: Næringsstoffølsomme områder

Sodegade 12, 6100 Haderslev
 Næringsstoffølsomme områder

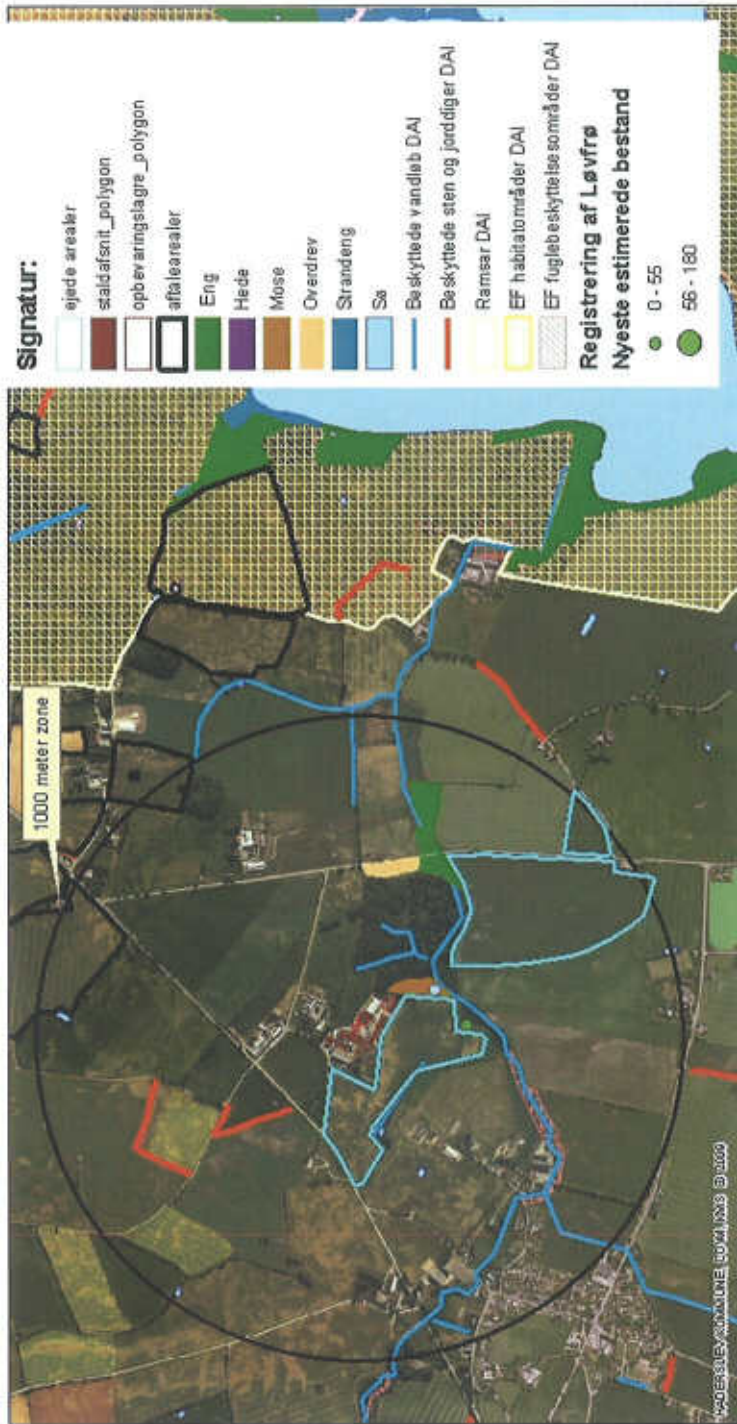
Kunne udarbejdet på baggrund af data fra Danmarks Statistik.
 Kortet kan ikke anvendes ved andre formål. Der tages forbehold for tekniske fejl og mangler.

Teknik & Miljøservice - Miljø og Natur
 Sagsbehandler: aljo
 Journalnummer: 0922262

Udskrevet den: 15-02-2010
 Målestoksforhold: 1:46.593

Haderslev

Bilag: Naturområder nær anlægget

Sodegade 12 - Revurdering af miljøgodkendelsen

Beskyttet natur i nærheden af anlægget

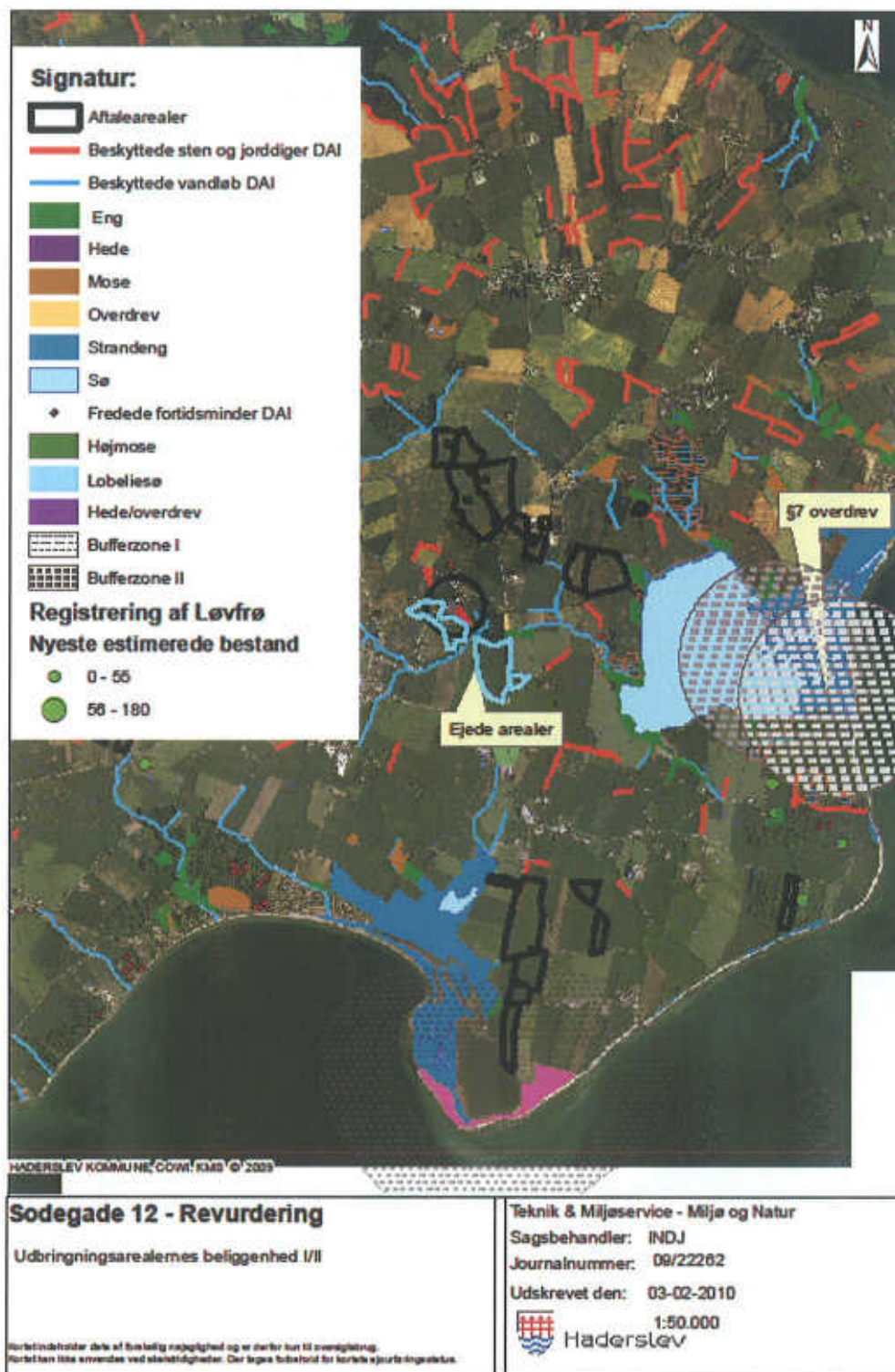
Hermed er det påpeget, at der er beskyttet natur i nærheden af anlægget. Det er vigtigt at være opmærksom på dette, når der arbejdes med miljøgodkendelsen.

Teknik & Miljøservice - Miljø og Natur
 Sagsbehandler: INDU
 Journalnummer: Jour09/2226Zainurmerj
 Udskrivet den: 18-02-2010
 1:16.000

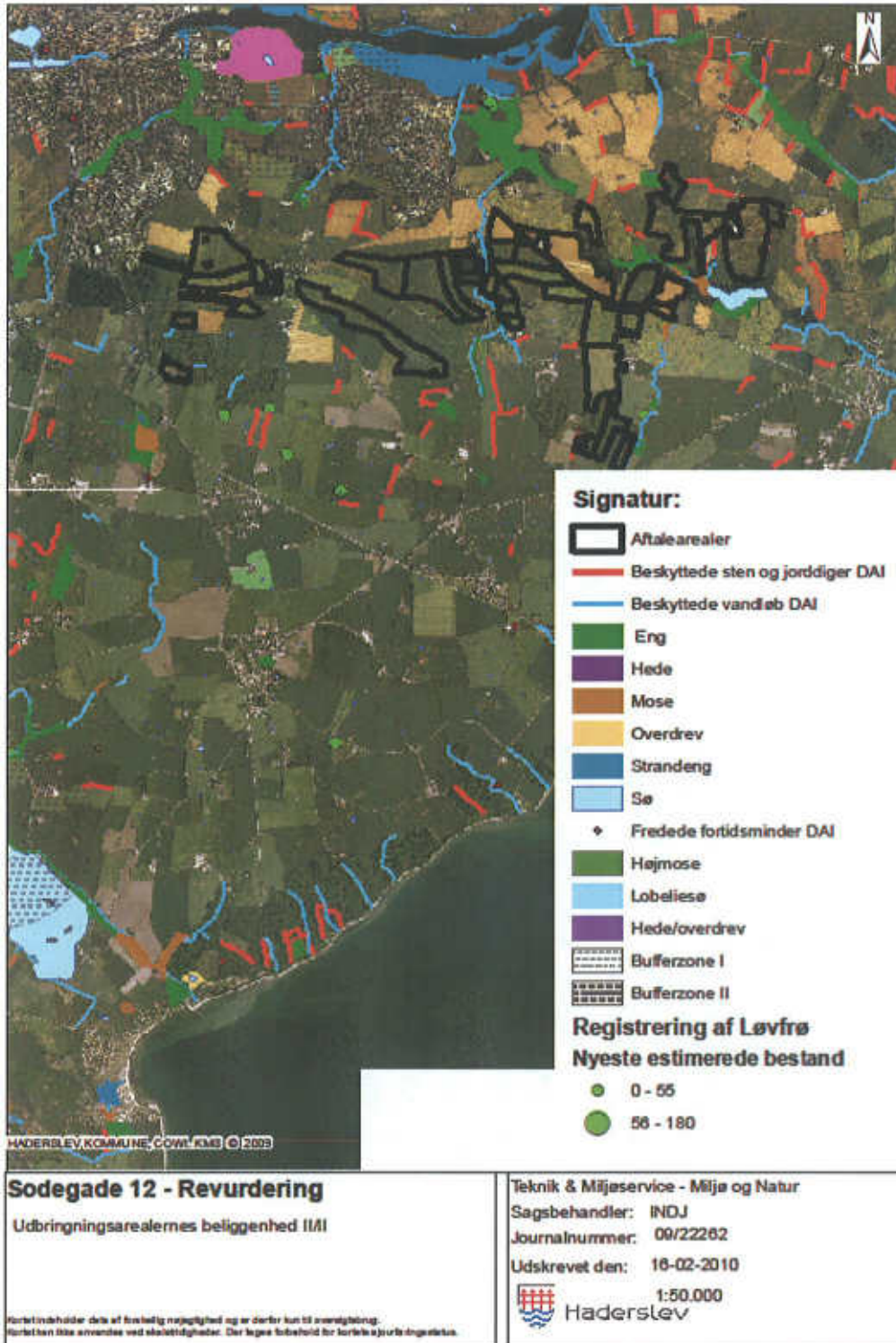

Haderslev

Bilag X Naturarealer I/II

Bilag: Natur II/II

Kortbilag: Vandhul med bræmme

Sodegade 12 - Revurdering af Miljøgodkendelse

Manglende reg. af §3 vandhul samt vilkår om dyrkningsfri bræmme

Hvis tekniske data af hensigtsmæssighed og er det ikke i tilfælde af fejl, kan der være tale om en fejl i dataene. Der tages forbehold for fejl i dataene.

Teknik & Miljøservice - Miljø og Natur

Sagsbehandler: INDJ

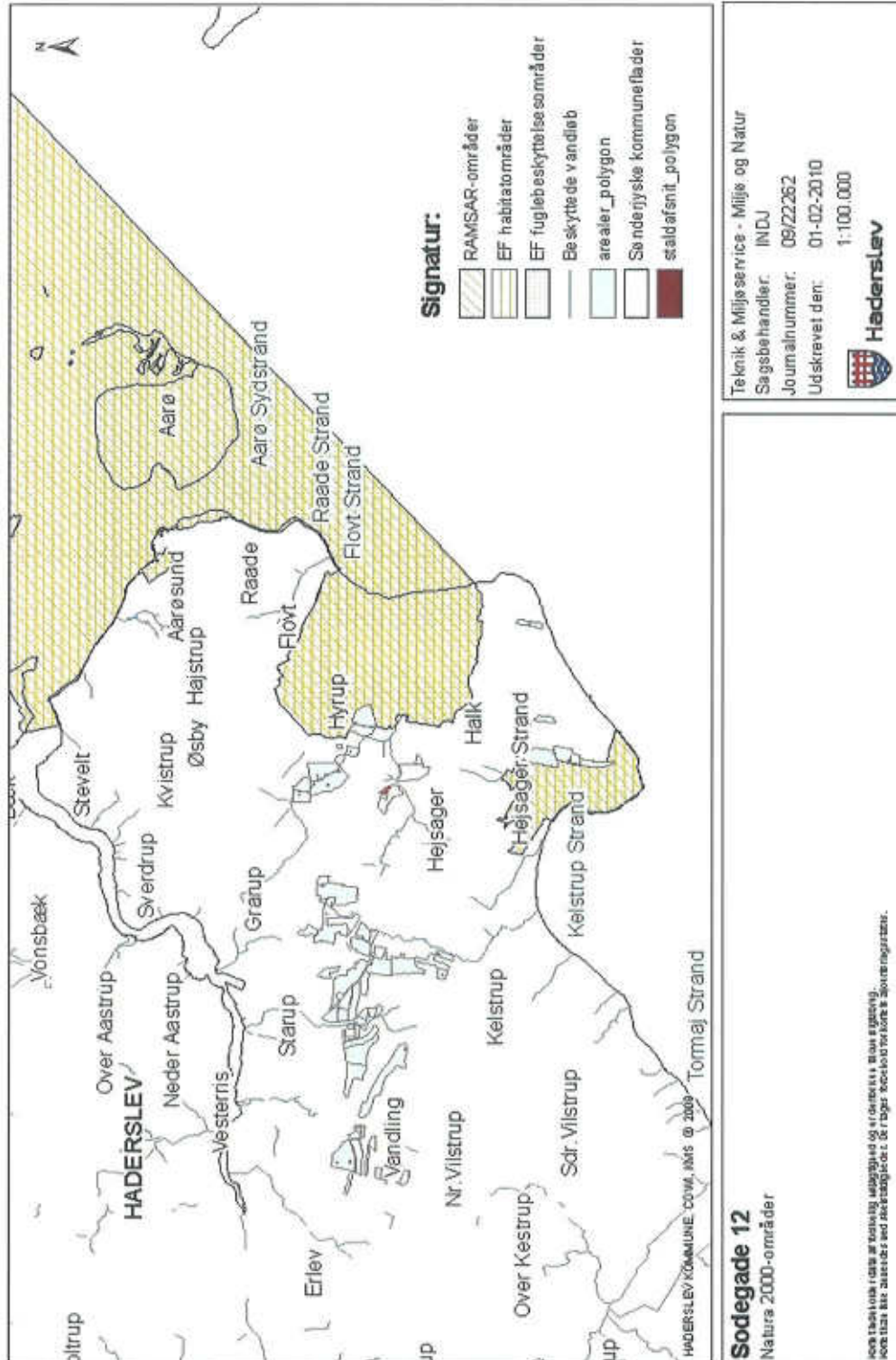
Journalnummer: 09/22262

Udskrevet den: 16-02-2010

Haderslev

Bilag: Natura 2000 områder

6 Bilag: Drænkort

7 Bilag: Skitse, forsinkelsesbassin

Et forsinkelsesbassin udformes med et udslip på 1:1,5 på lande. De grundvandsundersøgelser, som er ved at foretages af hydrogeologiske vore, baseret på nye undersøgelser af grundvandsforholdene.

		Navn: Jens Jacob Petersen Adressen: Indvej 13 8700 Hinnerup	Tegner: 10.000 Højbjergvej R1 principplan Forsikelsesbassin	Tegnenummer: 10.000-0-0-01
Dato: 12.08.2010 Tegner: JAC		Skitse af et forsinkelsesbassin til afledning af overflødig vand fra et område på 10.000 m ² .		
Dato: 11.08.2010		Tegner: JAC		

8 Forslag til BAT handlingsplan m.v. fra rådgiver.

74571382, Hans Jacob Petersen
Sodegade 12, 6100 Haderslev

Miljørådgiver Janni N. Nielsen
Opdateret, den 16. februar 2010

BAT staldsystem:

Søer, løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv:

(Dette staldsystem bliver lovkrav i alle løbeafdelinger fra og med d. 01.01. 2013. Søerne må opstaldes i enkeltdyrsbokse i de første 4 uger efter løbning og skal have min. 90 cm fast gulv fra krybbens bagkant) Dette staldsystem er dyrevelfærdsmæssigt at foretrække, idet søerne har hver deres sengebås, hvor de kan spise og slappe af i fred for dominerende søer (dette mindsker risikoen for at soen aborterer). Delvist spaltegulv minimerer desuden ammoniakfordampningen i stalden. Endvidere giver staldsystemet mulighed for tildeling af halm på det faste gulv og søerne får dermed rodemateriale, som ikke øjeblikkeligt forsvinder ned mellem spalterne. De nye regler gældende fra 2013 kræver imidlertid at de drægtige søer efter at have gået de første 4 uger drægtig bliver løstgående. Derfor skal ansøger inden 2013 ud og foretage nogle ændringer på sin drægtighedsstald således at søerne bliver løstgående.

Søer, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv:

Fordelen ved et fuldspaltegulv er at soen altid er sikret et tørt leje og derfor undgår ætsninger på skuldre som følge af dårlig hygiejne. Desuden kan den tid, som landmanden sparer på rengøring set i forhold til delvist spaltegulv, i stedet bruges til at sikre dyrenes trivsel.

Smågrise fra 7,2 kg, Fuldspaltegulv:

Denne staldtype lever ikke op til BAT i dag, men i forbindelse med at de nye regler gældende fra 2015 træder i kraft, vil ejer overdække 50% af spaltegulvet med en PVC-måtte og hænge et gyllegardin i blød PVC op under spalterne således at smågrisestaldsystemet bliver til en to-klimastald med delvist spaltegulv (se vedlagt bilag).

Dette staldsystem opfylder kravene om BAT jævnfør Gr.nr.: 106.03-52. Fordelene ved systemet er at temperaturen i to-klimastalden kan sænkes 4-6 grader, sammenlignet med en almindelig stald, og dermed opnås en lavere ammoniakkoncentration og der spares energi til opvarmning. Desuden giver den lavere temperatur i stalden et bedre arbejdsmiljø.

Endvidere giver staldsystemet mulighed for tildeling af halm i stiens lejeareal der vil medvirke til et tørt miljø, og give beskæftigelse til smågrisene.

Slagtesvin, Fuldspaltegulv:

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk (<http://www.husdyrgodkendelse.dk/>)'s beregninger.

I BREF står der, at et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle i slagtesvinestalden er BAT. Det er ikke nærmere defineret i BREF hvad "hyppig fjernelse af gylle" er.

Fordelene ved fuldspaltegulv i slagtesvinestalde er:

- Slagtesvinenes velfærd tilgodeses ved at de går på fuldspaltegulv, idet et gulvet er tørt og slagtesvinene derved undgår benproblemer som følge af våde og glatte gulve forårsaget af afføring.
- Der er i slagtesvinestalde med fuldspaltegulv nedsat arbejdsbyrde idet rengøringen er begrænset. Den sparede tid kan dermed bruges til at sikre dyrenes trivsel.

Fuldspaltegulve til slagtesvin bliver imidlertid ulovligt i 2015, ejer vælger derfor inden 2015 at udskifte en tredjedel af spalterne med miljøspalter, således at det nye staldsystem bliver drænetgulv + spalter. Udskiftning af fuldspaltegulv til drænetgulv + spalter er omfattet af miljøstyrelsens bagatelliste, derfor kan udskiftningen ske uden at ansøger skal ud i endnu en miljøgodkendelse.

BAT opbevaring:

I henhold til BREF dokumentet omfatter BAT for opbevaring af svinegylle en stabil beholder, der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttet mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning samt at tanken er overdækket af fast låg eller flydelag.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT idet

- Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholderen kanaler under stald samt fortank.
- Gyllebeholderen er lavet af et materiale der gør den stabil og modstandsdygtig overfor mekaniske og termiske påvirkninger.
- Gyllen omrøres kun forud for gyllekørsel.
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag. Flydelaget etableres med snittet halm.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen – jf. regler.
- Tanken inspiceres efter forårets gylleudkørsel for revner og skader.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være begyndende utætheder.

Det vurderes, at ansøger opfylder BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

BAT udbringning:

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes med arealet og afgrødernes behov; undgå at sprede gylle når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket med sne samt udsprede husdyrgødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstof optag forekommer.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT idet

- Udbringningen af husdyrgødningen med hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Der køres ikke ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.
- Gyllen udbringes med slæbeslanger og nedharves efter 2 timer.
- Der udarbejdes mark- og gødningsplan hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I mark- og gødningsplanen skal der tages hensyn til bl.a jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, samt kvælstofudnyttelsen.

Det vurderes, at ansøger opfylder BAT med hensyn til udbringningsteknik jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

BAT foderteknologi:

I henhold til BREF dokumentet, er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov samt reducere i indholdet af råprotein i foderet.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT, idet

- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

BAT management (Godt Landmandsskab)

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere, registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning, udarbejde gødningsplaner samt lave en nød-fremgangs måde ved uheld.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT, idet

- Driftleder står for den daglige drift.
- Medarbejderne er informeret om at bedriften er miljøgodkendt og hvilket ansvar dette medfører.
- I årsrapporten registreres forbrug af handelsgødning, energi, indkøbt foder og pesticider.
- Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

BAT egenkontrol

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderne og sprøjtejournale.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal.

Derudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllepumpningen overvåges.
- Der etableres flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder.
- Gylletanken kontrolleres for flydelag og der føres logbog.
- Gyllebeholderen kontrolleres i 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Der er dyrlægesundhedsrådgivning månedligt.
- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise og slagtesvin.
- Der forefindes alarm på ventilation og foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemet op og afgiver fejlmeldinger.
- Der udarbejdes sprøjtejournale.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor egenkontrol.

BAT vandforbrug og energi

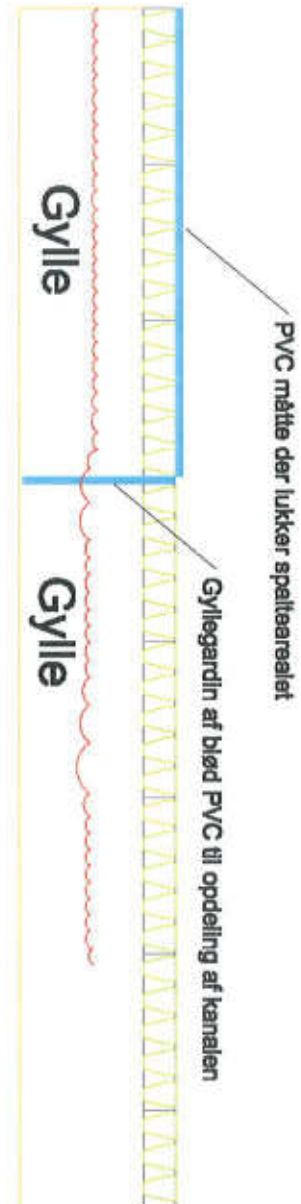
I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vandforbruget gennem måling og ved detektering og reparation af lækager.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT idet

- Der anvendes drikkenipler placeret i drikkekopper eller over fodertrug. Derved reduceres vandspild.
 - Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
 - Staldene vaskes med højtryksrensere og koldt vand.
 - Vandforbruget tjekkes løbende, så evt. lækager opdages i tide.
 - Vandforbruget registreres 1 x årligt.
-
- Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
 - Lyset i staldene er tændt efter behov. Derved er lyset ikke tændt i døgndrift.
 - Der er varmegenindvinding ved ventilationen i klima- og farestald. Varmen anvendes til smågrisene.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT på energi (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug,

eftersyn og rengøring af ventilatorer samt drikkevandsinstallationer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

9 Konklusion

Der er ansøgt om revurdering af et eksisterende landbrug på adressen Sodegade 12, 6100 Haderslev med tilladelse til 450 stk. søer, en årlig produktion af 10.000 smågrise 7,2-30 kg, samt 10.000 slagtesvin 30-100 kg, svarende til 397,62 DE.

Til Sodegade 12, 6100 Haderslev hører der 29,11 ha ejet udbringningsareal og der er gylleaftale arealer på 257,4 ha. Der drives et samlet udbringningsareal på 286,5 ha.

Der indgået skriftlige gylleaftaler på 75 ha tilhørende Johannes P. Pedersen, Halkløkke 24, 6100 Haderslev, samt Hans Bram, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev på 182,4 ha.

Ejendommen overholder ejerkrav og harmonikrav ifølge landbrugsloven og husdyrloven.

Udbringning af gylle sker med slæbeslanger eller nedfældning.

Der forventes ikke at der opstår væsentlige problemer med støv, støj, vibrationer og trafik. Affaldsproduktionen opsamles forsvarligt og bortskaffes til godkendte modtageanlæg i overensstemmelse med Haderslev Kommunes regulativer, hvorfor det vurderes, at der ikke er problemer med affaldsproduktionen fra ejendommen.

Opbevaring og håndtering af kemikalier og gylle samt behandling af spildevand fra produktionen vurderes ikke at give anledning til væsentlige påvirkninger af jord og grundvand.

Bedriftens udførelse af driftskontrol vurderes til i kombination med gældende regler for landbrugsbedrifter at være tilstrækkelige til at opnå en miljømæssigt set forsvarlig drift.

Samlet set vurderes den revurderede husdyrproduktion på Sodegade 12, 6100 Haderslev ikke at give anledning til væsentlige påvirkninger/gener for natur, miljø, landskab, dyre- og planteliv samt omboende, hvis vilkårene i denne godkendelse efterkommes.

Udkast til miljøgodkendelsen er fra den 12-15 marts 2010 gennemgået af Hans Jacob Petersen samt rådgiver Janni Nielsen, og evt. bemærkninger er afklaret og godkendelsen tilpasset iht. aftale.

10 Godkendelsens gyldighed, klagevejledning og underretning

Godkendelsens gyldighed

Virksomheden må i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 33 ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, der indebærer forøget forurening i forhold til det hermed tilladte, før udvidelsen eller ændringerne er godkendt af Haderslev Kommune.

Hvis virksomheden ønskes ændret eller udvidet, skal Haderslev Kommune i henhold til lovens § 33, stk. 1 have meddelelse herom, inden ændringen eller udvidelsen foretages.

Med hensyn til retsbeskyttelse af godkendelsen henvises til Miljøbeskyttelseslovens § 41 a.

Tilsynsmyndigheden skal tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 41 a, stk. 2, hvis:

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger for virksomheden,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker,
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler fastsat i medfør af § 7 om risikobetonede processer m.v.

Den første regelmæssige revurdering af godkendelsen til (i)-mærkede virksomheder skal foretages, når der er forløbet 8 år, efter at virksomheden er godkendt første gang. Tilsynsmyndigheden skal herefter tage godkendelsen op til revurdering mindst hver 10. år og om nødvendigt ændre vilkårene ved påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41.

I tilfælde af at afgørelsen påklages, beregnes tidspunktet fra den dato, hvor den endelige afgørelse er meddelt.

Vilkårene kan dog i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 72, stk. 3 til enhver tid ændres for at forbedre virksomhedens kontrol med egen forurening eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Opmærksomheden henledes på, at denne godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven ikke fritager virksomheden for de nødvendige tilladelser/anmeldelser i henhold til anden lovgivning.

Haderslev Kommune skal som tilsynsmyndighed påse, at denne godkendelse og den øvrige miljølovgivning overholdes. Der skal i henhold til § 87 i miljøbeskyttelsesloven altid være adgang for de personer, der af Haderslev Kommune er bemyndiget til at føre

tilsyn.

Klagevejledning og søgsmål

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. miljøbeskyttelseslovens § 98 - 100.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Miljøklagenævnet, men sendes til Haderslev Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Skov- og Naturstyrelsen ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest onsdag den 19. maj 2010 ved kontortids ophør kl. 15.00.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, såfremt der er modtaget klager.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 101 i miljøbeskyttelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter godkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

En klage over miljøgodkendelsen har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 96 i miljøbeskyttelsesloven. Udnyttelse af godkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i denne godkendelse.

Underretning om godkendelsen

Kopi af godkendelsen er sendt til:

Underretning

Denne afgørelse er sendt til:

Pr post:

- Hans Jacob Petersen, Sodegade 12, 6100 Haderslev
- Gylleaftaler
- Johannes H. Pedersen, Halkløkke 24, 6100 Haderslev
- Hans Bram, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev
- Andre
- Haderslev Vandforsyning, Fjordagervej 32, 6100 Haderslev, forsyning@haderslev.dk

- Naboer

Britt Jensen Rerup, Bojskovskov 12, 6400 Sønderborg
Per Møller Strandbygaard, Brosbjergvej 11, 6070 Christiansfeld
Birgitte Kjær Suurballe, Dalgårdsvej 34, 6100 Haderslev
Karen Margrethe From og Hanne Johansen From, Grarupvej 65, 6100 Haderslev
Laue F.C. Skau, Grarupvej 63, 6100 Haderslev
Jørgen Nielsen Kjær, Halkvej 13, 6100 Haderslev
Katrine Krogh, Inge E. og Egon M. M. Kjær, Halkvej 15, 6100 Haderslev
Johannes, Pia og Brian Müller, Hejsager Næsvej 135, 6100 Haderslev
Lis N. og Klaus Nielsen, Hejsager Strandvej 10, 6100 Haderslev
Jakob S. og Else Jensen, Hejsager Strandvej 11, 6100 Haderslev
Anne P. Nielsen, Hejsager Strandvej 13, 6100 Haderslev
Eva Strandbygaard og Morten Høier, Hejsager Strandvej 21, 6100 Haderslev
Karsten Pedersen, Ulla B. og Simon B. Povlsen, Hejsager Strandvej 25, 6100 Haderslev
Anette Bock og Knud Nielsen, Hejsagerløkke 2, 6100 Haderslev
Børge, Berit, Mette Jensen og Anders Jørgensen, Hejsagerløkke 3, 6100 Haderslev
Bjarne og Laila Gregersen, Hejsagerløkke 4, 6100 Haderslev
Claus Dieter Rohwedder og Yvonne Larsen, Hejsagerløkke 5, 6100 Haderslev
Brigitte Jacobsen og Peter Hansen Bjerning, Hejsagerløkke 6, 6100 Haderslev
Gitte Friis og Steen Terp Jürgensen, Hejsagerløkke 7, 6100 Haderslev
Dora og Uve Møller, Hejsagerløkke 8, 6100 Haderslev
Hans Jørgen Bertelsen, Bjerndrupvej 9, 6560 Sommersted
Kim og Marlene Mikkelsen, Småkærvej 37, 6100 Haderslev
Niels og Tove Nielsen, Småkærvej 39, 6100 Haderslev
Helle og Henrik Schultz, Småkærvej 40, 6100 Haderslev
Lilly K. og Erik Rasch, Småkærvej 44, 6100 Haderslev
Christian O. H., Vera C. Jensen og Jens H. Pedersen, Småkærvej 46, 6100 Haderslev
Anne-Mette M. og Thomas V. Hørning, Småkærvej 48, 6100 Haderslev
Lars Nielsen og Pia K. Mathiesen, Småkærvej 49, 6100 Haderslev
Lis V. og Erwin B. Nielsen, Småkærvej 50, 6100 Haderslev
Rikke W. og Søren P. W. Hansen, Småkærvej 53, 6100 Haderslev
Knud H. Skau, Hanne W. Gotfredsen og Rasmus G. Skau, Småkærvej 60, 6100 Haderslev
Jørn, Birgit G., Mads G. og Bodil G. Callø, Småkærvej 63, 6100 Haderslev
Hans Jørgen og Tove Olling, Småkærvej 64, 6100 Haderslev
Peter Terp og Lis Charlotte Jürgensen, Småkærvej 66, 6100 Haderslev
Lars Terp Jürgensen og Lisbeth Jepsen, Småkærvej 68, 6100 Haderslev
Dennis H. Damkjær og Melanie M. B Mouritzen, Småkærvej 70A, 6100 Haderslev
Yuriy Kutuzov, Sodegade 12A, 6100 Haderslev
Jens Peter Nielsen, Sodegade 16, 6100 Haderslev
Gerth Petersen Holm og Margrete J. Pedersen, Sodegade 18, 6100 Haderslev
Peter Gerthsen Holm, EA Holm, og Henriette Holm, Sodegade 19, 6100 Haderslev
Pia E. Larsen, Sodegade 20, 6100 Haderslev
Helge H., Henny T. B. og Jan H. Therkildsen, Sodegade 3, 6100 Haderslev
Holger Damm, Sundparken 57, 6100 Haderslev
Laust P. H. og Preston K. Nielsen, Øsby Næsvej 147, 6100 Haderslev

- Landmands konsulent Janni Nielsen, jnn@slf.dk
-
- Miljøministeriet, miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: post@rib.mim.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Pr e-mail med link til kommunens hjemmeside

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

Bilag 1. Grundlag for vilkår og lovgivning

1.1 Vilkår

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen, og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges.

Godkendelsens Vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og i følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- *Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen*
- *Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug*
- *Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere*
- *Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning*
- *Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.*
- *Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug*
- *Vejledning nr. 12/1992 Om Håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven*

samt

- *Bek. om tiladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.*
- *Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug*
- *Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen*
- *Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere*
- *Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning*
- *Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.*
- *Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug*
- *Vejledning nr. 12/1992 Om Håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven*
- *"Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK*

Lovgivning

Udover Vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er virksomheden underlagt bestemmelserne i gældende love og bekendtgørelser.

- *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20. december 2006)*

Udover Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, kan bl.a. følgende love og bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for virksomheden:

- *Miljøbeskyttelsesloven (Lov nr. 358 af 6. juni 1991)*
- *Lov om miljøbeskyttelse (LBK nr. 1757 af 22/12/2006)*
- *Naturbeskyttelsesloven (Lov nr. 749 af 21. juni 2007)*
- *Vandløbsloven (Lov nr. 89 af 21. juni 2007)*
- *Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.*
- *Bek. nr. 1634 af 13. december 2006 om affald.*
- *Bek. nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer*
- *Bek. nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav.*

- *Bek. nr. 723 af 12. december 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand.*
- *Bek. nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed*

11 ANSØGERS IKKE TEKNISKE RESUME

Produktion og arealer

Svineproduktionen på Sodegade 12, 6100 Haderslev, ønsker en revurdering af den nuværende produktionstilladelse.

Tilladelsen lyder på i alt 450 søer, 10.000 smågrise (7,2-30kg) samt 10.000 slagtesvin (30-100kg) svarende til 397,62 DE.

Der vil i forbindelse med revurderingen ikke ske nogen ændringer i produktionen, og der vil ikke ske nogen renovering af staldene i forbindelse med revurderingen. Dette er begrundet i at ejendommen er sat til salg og man forventer et snarlig ejerskifte.

Placering

Lovliggørelsen sker i eksisterende bygninger og gyllebeholdere.

Lugt

Husdyrgodkendelsens beregninger viser, at Sodegade 12 overholder kravene til lugt både overfor nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzonen i både nu- og ansøgt drift.

Generelle Ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakreduktionskrav bliver ligeledes overholdt, da der ikke sker nogen ændringer på ejendommen i forbindelse med revurderingen. Der er derfor ikke indsat nogen virkemiddelstiltag.

Udspretningsarealer

De 397,62 DE, som der søges revurdering på, kræver et harmoniareal på 284,2 ha. Harmonikravet opfyldes ved hjælp af ejede og gylleaftaler arealer.

Der er 29,11 ha ejede arealer, hvor der kan udbringes 1,28 DE/ha. Derudover er der gylleaftaler, hvor der kan udbringes hhv. 1,4 DE/ha (se nedenstående skema). Dermed er harmonikravet overholdt.

Ejet: 29,1 ha 37,32 DE (1,28 DE/ha)

Gylleaftale: 75 ha 105 DE (1,4 DE/ha)
(Johannes H. Pedersen, Halkløkke 24, 6100 Haderslev, CVR 42762415)
(vedlagt oversigt over arealerne)

Gylleaftale: 182,4 ha 255,3 DE (1,4 DE/ha)
Hans Bram, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev, CVR 77630716)
(vedlagt oversigt over arealerne)

Samlet 286,5 ha 397,62 DE

Der er ved nogle gylleaftaler indtegnet mere jord end der er behov for. Årsagen er, at så er der mulighed for at sprede gyllen på forskellige marker afhængig af sædskifte.

Fosfor

Arealer er beliggende inden for opland til natura 2000-område, som er overbelastet med fosfor.

Beregningerne viser, at kravet er overholdt.

Nitrat – grundvand

Arealerne er ikke beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

Nitrat – overfladevand

Arealer er beliggende inden for nitratklasserne 1-3. Kravet til nitratudvaskningen overholdes ved at have 15 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige.

Natura 2000 områder

Marker ligger ikke inden for natura 2000- område. En del marker ved gylleaftalen Halkløkke 24, og Hans Bram ligger inden for natura 2000 område. Markerne er i omdrift.

Bufferzoner omkring særlig følsom natur

Marker ligger ikke inden for bufferzoner. En del af marker ved gylleaftaler Halkløkke 24 ligger inden for bufferzoner. Markerne i omdrift.

